

AKTUALNO VPRAŠANJE

Ker so priprave na izid prve številke kulturne revije »GORENJSKA« menda že skorajda zaključene, smo se obrnili na uredniški odbor te revije, da bi zvedeli kaj več o njenih smotrih in namenih. Zvedeli smo tole:

»Revija bo izdajal »Gorenjski tisk« s subvencijo okraj. Sveta za kult. in prosveto. Revija naj bo predvsem zrcalo kult. življenja Gorenjske, žarišče, ob katerem se bodo zbrali gorenjski kulturni delavci — obenem pa naj

obravnavala kulturne probleme naše pokrajine na tak način, da bo v pomoč tudi prosvetnim društvom, prosvetnim delavcem in šolnikom. Imela bo leposlovni del, v rubrikah likovna umetnost, arhitektura, urbanizem, spomeniško varstvo in pod. bo obravnavala probleme Gorenjske s teh področij, nadalje bodo našle prostor v njej literarna, gledališka in filmska kritika in esejistika, glasbena problematika, pedagoška problematika in kulturno politična vprašanja ter načelni pogledi na delo »Svobod« in kulturno

prosvetnih društev. Prvo številko bomo v kratkem oddali v tiskarno. Bo dvojna — za meseca januar, februar, marec in april ter bo izšla enkrat aprila. V letošnjem letu bo namreč revija izhajala dvomesečno, kasneje, če se bodo pokazale potrebe in možnosti, pa mesečno.»

Najaktualnejše vprašanje je zdaj — kako bo Gorenjska revija sprejela. Od tega je namreč odvisen njen obstoj in razcvet. To pa je stvar nas vseh!

AKTUALNO VPRAŠANJE

SEZONSKO GOSTINSTVO IN DELAVSKO SAMOUPRAVLANJE

Prav v našem — kranjskem okraju, se je delavsko samoupravljanje prvič v zgodovini delav. gibanja začelo pred sedmimi leti uveljavljati. Ne moremo mimo tega, da ne ugotovimo, da je v tem začetnem obdobju pa vse do danes nedvomno doseglo precejšnje uspehe in upravičilo svoj obstoj. To ni bila le stalna šola delavcev-proizvajalcev, marveč tudi dokaj prožna vzmet napredka našega gospodarstva v celoti. To je bolj ali manj že dokazano. — Dejstvo pa je tudi, da so se samoupravni organi borili tudi z dokajšnjimi težavami v svojem razvoju do danes. Temu se seveda ni bilo in tudi v prihodnje se še ne bo moč izogniti — čeprav bo nemara vsaj tistih začetnih težav čedalje manj...

Največji napredek je doseglo doslej brez dvoma delavsko samoupravljanje v industrijskih podjetjih. V ostalih gospodarskih panogah pa je bil razvoj samoupravnih organov (trgovina, obrt itd.) odvisen od drugačnih objektivnih pogojev. — Precej neraziskan oziroma neobdelan pa je sistem delavskega samoupravljanja v gostinstvu, predvsem sezonskem, ki je značilen prav za Gorenjsko.

Gorenjska je v celoti turistično področje. Ker zimski turizem ni v takem obsegu razvit, da bi bile hotelske zmogljivosti tudi pozimi polno zasedene — tako kot poleti, denimo v juliju ali avgustu — ima gostinstvo na Gorenjskem izrazito sezonski značaj.

Prav ta sezonski značaj turizma daje tudi kolektivom gostinskih podjetij pri njihovem delu in prav tako pri samoupravljanju svojevrstne pečat.

Vzemimo za primer Bled. — Skoraj vsi hoteli v tem letovišču so pozimi zaprti, razen morda enega. Uprave podjetij zadržijo skozi vse leto zaposlene le tiste ljudi, ki so podjetjem neobhodno potrebni, medtem ko sezonska delovna sila prihaja v podjetje skoraj vedno od drugod in se vsako leto menja. Na Bledu išče zaposlitve le v sezoni in želi v tem času zaslužiti kar največ, ne oziraje se tudi na to, koliko ur traja delovni dan.

Iz večkratnih razgovorov z vodilnimi predstavniki gostinskih podjetij se da ugotoviti, da sezonski gostinski kader tudi ne kaže za delavsko samoupravljanje kdove kakšnega zanimanja, kar opravičuje s tem, da so pač sezonski delavci, letos tu, prihodnje leto drugje in se v tem kratkem času ne vživijo v novi sredini. Mimo tega tudi trdijo, da v sezoni pač ni dosti časa za razprave, seje in sestanke organov samoupravljanja, ker je treba v prvi vrsti skrbeti za čim boljše izkoriščanje dokaj kratke turistične konjunkturo.

Poleti — v sezoni torej ni nič. Pozimi pa tvorijo večino kolektiva v podjetjih le obrtni in pomožni delavci, ki se pečajo z obnavljanjem in popraviljem hotelov in ki — po izjavah nekaterih gostinskih delavcev — ne zastopajo v organih delavskega samoupravljanja interesov gostinstva v prvi vrsti, pač pa predvsem lastne, ozke interese. Tako se je v nekem hotelu delavski svet zavzemal (in s svojimi težnjami tudi uspel), da se predvsem nabavijo v podjetju mizarske mize, obliči in vsemogoči drugi mizarski material, medtem ko uprava podjetja s problemi in potrebami podjetja, ki so pereči in aktualni prav pred glavno turistično sezono, v delavskem svetu ne more prodreti. Se en primer: v nekem drugem hotelu na Gorenjskem je prav tako delavski svet pri sestavi novega tarifnega pravilnika najbolj upošteval delovna mesta, zasedena od obrtnih — v gostinstvu torej pomožnih delavcev, vsi pa so se upirali, da bi ustrezno nagradili ključno mesto v podjetju — šefa kuhinje — od katerega je v marsičem odvisen uspeh podjetja v celoti itd.

Omenjeni problemi delavskega samoupravljanja v sezonskih gostinskih obratih predstavljajo slej ko prej le drobtinice celotnega problema samoupravljanja v tej gospodarski panogi. To je dejstvo. Da jih je še več, ni nobenega dvoma. Zato je treba vsekakor pozdraviti zamisel, katero je oživotvoril tudi občni zbor Okrajne gostinske zbornice, po ustanovitvi posebne komisije v okviru zbornice, ki bo proučevala delavsko samoupravljanje v gostinstvu. Potrebno bo le poskrbeti za ustrezen sestav omenjene komisije in imenovati vanjo res tiste predstavnike podjetij, ki bodo lahko koristili razvoju samoupravljanja v gostinstvu.

Prav gotovo pa je, da je seveda, ko se pripravljamo na prvi kongres delavskih svetov Jugoslavije, brez dvoma najprimernejši čas sprožiti v kolektivih gostinskih podjetij temeljito razpravo o problemih delavskega samoupravljanja v tej dejavnosti. Pomagati bo tudi treba kolektivom do ustreznih ugotovitev, predlogov in mnenj o teh vprašanjih, kajti prvi kongres samoupravljalcev bo moral dati odgovor tudi na marsikatero slabost in nejasnost ter posredovati za delo samoupravnih organov v sezonskih gostinskih podjetjih v bodoče.

I. AUSEC

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO X. ST. 25 — CENA DIN 10.—

Kranj, 29. marca 1957

DELO OBČINSKIH ORGANOV

pri urejanju tarifne politike

Popolnoma točna je ugotovitev, ki so jo podali že nekateri predstavniki ObLO, da občinski ljudski odbori, predvsem pa njihovi organi — sveti za delo — niso praktično še nič storili na področju proučevanja in vodenja tarifne politike kot važnega faktorja, ki lahko vpliva na dvig produktivnosti dela. Tako se nam ta pomanjkljivost v tem času močno maščuje. Maščuje se nam namreč predvsem to, da nismo usposobili teh organov, da bi samostojne reševali probleme in vodili določeno politiko, to nalogo pa bi morali opravljati prav zdaj, ko so tarifno-politična vprašanja in problemi najbolj v ospredju sprico poviševanja plač in revizije tarifnih pravilnikov. Glede na to, da je občinskimi ljudskim odborom zaupana že od začetka leta 1956 dolžnost in pravica, da skupno z delavskimi sveti in sindikalnimi organi sodelujejo pri potrjevanju tarifnih pravilnikov, ne bi bilo docela utemeljeno opravičilo, da za aktivnejše delo teh organov na tem področju ni bila podana zadostna materialna osnova s samimi veljavnimi predpisi. Dejansko do sedaj občine le formalno potrjujele tarifne pravilnike, zanašajoč se na to, da se s temi problemi tako in tako strokovno ukvarja okrajna komisija za plače. Tudi sicer je bil do sedaj postopek potrjevanja tarifnih pravilnikov pri občinskih ljudskih odborih včasih dokaj dolgotrajen. Niso bili osamljeni primeri, da so gospodarske organizacije čakale tudi po več mesecev na potrditve posameznih sprememb tarifnih pravilnikov. To dokazuje, da so ObLO dejansko posevečali temu premalo pozornosti. Glede na tako stanje bo brez dvoma ena izmed važnih nalog tako za OSS Kranj kot za svet za delo pri OLO Kranj, da se prične sistematičneje usposabljanje ob-

činske organe za njihove naloge na področju organizacije dela in plač v gospodarstvu, ki je neločljivo povezano z našim gospodarsko-političnim problemom — produktivnostjo. Nekaj bo v tej smeri storjenega z novo prakso potrjevanja tarifnih pravilnikov, po kateri se vrši razprava in sklepanje o potrditvi posameznega tarifnega pravilnika na skupnih sejah odborniških komisij ObLO in komisij OSS Kranj. Vsekakor pa bosta morala tako OSS kot svet za delo pri OLO, ki sta se do sedaj največ ukvarjala s problemi s področja dela in tarifne politike, nuditi več pomoči občinskim organom pri njihovem usposabljanju.

Pri takem stanju stvari in dokaj šibkem vplivu občinskih ljudskih odborov na vodenje take tarifne politike, ki bi v največji meri vplivala na dvig storilnosti dela, obstojajo pogoji, da pride do preveč centralističnega urejanja in vodenja tarifne politike — »vodenja od zgoraj« kot pravimo. Tak pojavi pa v svojem bistvu lahko rode birokratske tendence vmešavanja v pravice organov delavskega upravljanja in kratenja teh pravic. To pa bi bilo škodljivo in nezdružljivo z načeli delavskega in družbenega upravljanja.

Občinski sindikalni sveti so se do sedaj že dokaj več kot ObLO ukvarjali s tarifno-političnimi vprašanji. Pomanjkljivost njihovega dela pa je v tem, da so v teh vprašanjih predvsem premalo usposabljal občinske svete za delo ter sploh premalo navezovali stike s temi organi ObLO. Mogoče bi bilo primerno razmisliti tudi o tem, da bi bili člani odborniških komisij za potrjevanje tarifnih pravilnikov pri ObLO vključeni tudi v svetih za delo. Tako bi bili ti organi že po svojem sestavu boljše in več upoznani s problemi s tega področja in

tudi pričeli voditi te politike. S tem pa se načena vprašanje sestava občinskih svetov za delo, kateremu so nekateri ObLO posvetili premalo pozornosti. Naloge s področja dela, v katero spada poleg drugega tudi tarifna politika, so tako važne, obsežne in tudi zahtevne, da bodo morali ObLO predvsem tudi proučiti vprašanje, če so ti sveti v sedanjem sestavu dovolj močni, da bodo kos tem nalogam. Predvsem pa mora postati jasno, da morajo sveti za delo reševati probleme s področja dela prvenstveno iz ekonomsko-političnih in ne socialno-političnih stališč.

Kakor kažejo rezultati, so občinski sindikalni sveti dokaj uspešni aktivizirali sindikalna vodstva v podjetjih za to, da se le-ta aktivno vključujejo v razprave o tarifno-političnih problemih gospodarskih organizacij v smislu stališč, ki jih je predsedstvo OSS Kranj sprejelo že decembra lani. Seveda tudi pri tem ni šlo brez negativnih pojavov. Tako imamo primere, da so se sindikalna vodstva v nekaterih podjetjih izrecno zavzemala za močnejše povišanje plač uslužbencev, o plačah delavcev pa so razmeroma malo razpravljali. Seveda je vzrok za tak pojav v tem, da prevladujejo v takem sindikalnem vodstvu pretežno uslužbenec, kar tudi sicer hromi delo takih sindikalnih vodstev. Nadalje so bili primeri, da vodstvo sindikalne podružnice podjetja ni iskalo pomoči pri občinskem ali okrajnem sindikalnem forumu, temveč je skušalo mimo teh pri republiškem odboru strokovnih sindikatov iskati opore za reševanje svojih tarifnih vprašanj, kar pa je imelo negativne posledice pri potrjevanju predloženega tarifnega pravilnika. Vsekakor pa je mnogo več pri-

(Nadaljevanje na 2. str.)

Novi predsednik Zvezne ljudske skupščine

Petar Stambolić

V torek dopoldne so na skupni seji obeh domov Zvezne ljudske skupščine izvolili za novega predsednika Ljudske skupščine FLRJ tov. Petra Stambolića, ki bo na tem mestu nasledil pokojnega Mošo Pijada.

Tov. Petar Stambolić se je rodil 12. julija 1912 v Brezovi pri Ivanjici v Srbiji. Doštudiral je agronomijo na zagrebški kmetijski fakulteti. Ko je prišel leta 1931 študirat v Beograd, se je vključil v napredno študentsko gibanje. Leta 1923 je postal Petar Stambolić član SKOJ, dve leti kasneje pa član KPJ. Med vojno je pomagal organizirati vstajo v Srbiji in je l. 1944 postal komandant Glavnega štaba NOV in partizanskih odredov Srbije. Od II. zasedanja je bil tudi član predsedstva AVNOJ. Po osvoboditvi je zasedal zelo odgovorna mesta. Od leta 1953 dalje je tov. Petar Stambolić predsednik Ljudske skupščine Srbije, razen tega pa je sekretar Izvršnega komiteja CK ZK Srbije, član Izvršnega komiteja CK ZK Jugoslavije in član predsedstva SZDL Jugoslavije.

naš razgovor

RAZPISALI SMO ANKETO O POSTREŽBI IN VLJUDNOSTI ...

Tudi pri samoupravljanju v trgovinah lahko opazimo dokajšen napredek. Skoro v vseh trgovinah imajo že izvoljene potrošniške svete, vendar vsi še ne delajo zadovoljivo. Ponekod so potrošniški sveti že dobro vplivali na to, da so po trgovinah odpravili marsikatero pomanjkljivost. Precej potrošniških svetov pa obstaja še samo formalno.

Dokaj dobro se je uveljavil potrošniški svet v trgovskem podjetju »Rožca« na Jesenicah.

»Ker ima naše podjetje šest podružnic, mi je med drugim dejal predsednik tega potrošniškega sveta Slavko Grm, »ima vsaka podružnica svoj potrošniški svet, predsedniki teh svetov pa so hkrati tudi člani centralnega potrošniškega sveta. Razprave na sejah svetov so prav živahne in reči moram, da člani dobro spremljajo poslovanje podjetja. V interesu nas vseh je, da bi trgovina čim bolj in čim čeneje oskrbovala potrošnike.«

»Ste seznanjeni s pomanjkljivostmi preskrbe in kako jih skušate odpraviti?«

»Zato, da bi trgovina lahko čim bolj ustregla željam kupcev, smo v zadnjem času razpisali med potrošniki anketo, v kateri jih povprašujemo, kako so zadovoljni s postrežbo, če je strežno osebe dovolj vljudno, hitro, če so zadovoljni s kvaliteto blaga, kaj jim ni všeč itd. Priprani smo, da bomo iz odgovorov odjemalcev dobili marsikatero dobre predloge za izboljšanje.«

»Kakšno je sodelovanje potrošniškega sveta z gospodarskim svetom pri občini?«

»Sodelovanje z gospodarskim svetom pri Občinskem ljudskem odboru ni ravno najbolje.«

»Kako gledate na novo delitev dobička v trgovinah?«

»O tem pravzaprav še nismo razpravljali skupaj s člani potrošniškega sveta, zato ne morem reči nič konkretnega. Menim pa, da bo nova delitev dobička v trgovinah dobro vplivala na poslovanje in hkrati vzpodbujala trgovine, da bodo kupovalce in prodajale blago po čim nižjih cenah.«

T.J.

TE DNI PO SVETU

△ Preteklo sredo je prispela v Brionov v Ljubljano delegacija Komunistične partije Francije. Sekretar CK Zveze komunistov Slovenije Miha Marinko je priredil članom delegacije KPF in ZKJ kosilo, nakar so si francoski gostje ogledali znamenitosti mesta. Člani delegacije KPF se bodo danes vrnili v Francijo.

△ Kakor poročajo, je generalni sekretar OZN Hammarskjöld odpotoval z letalom iz Kaira v Beirut, od koder bo nadaljeval pot v New York. Pričakujejo, da bo Hammarskjöld v New Yorku nadaljeval razgovore z delegacijami iz raznih dežel, da bi uredili najvažnejša vprašanja Bližnjega Vzhoda.

△ 27. marca je predstavnik zunanjega ministrstva v britanskem Spodnjem domu povedal, da je britanska vlada svetovala lastnikom britanskih ladij, naj vse dotlej, »dokler položaj ne bo postal bolj jasen« ne uporabljajo Sueškega prekopa. — Medtem pa poročajo iz Kaira, da je britanska 1500-tonska ladja »Marija Victorija« danes plačala egiptovski upravi Sueškega prekopa 800 dolarjev za prehod skozi prekop, ki naj bi ga preplava jutri. Danes je plulo preko prekopa več ladij. Plovba je potekala normalno.

△ V sredo popoldne je bila zaključena stavka v tržaškem občinskem podjetju ACEGAP in se bo jutri vrnilo na delo 2400 delavcev. Tramvaji in trolejbusi, ki so 24 dni počivali po remizah, bodo začeli zopet obratovati. — Sklep o prekinitvi stavke so delavci sprejeli po referendumu, na katerem sta se približno dve tretjini delavcev izrekli za sprejem kompromisnega sporazuma med predstavnikoma sindikata in Upravno komisijo, ena tretjina pa proti. Sporazum, ki so ga nocoj delavci odobrili, je bil sklenjen po enajsturnih pogajanjih.

△ Preteklo sredo je kamion jugoslovanskega odreda v sestavi varnostnih sil OZN na področju Sun El Menia, 7 km od demarkacijske črte, zavozil na protitankovsko mino. Vozilo je bilo močno poškodovano, medtem ko se šoferju in pomočniku ni nič zgodilo. Komisija, ki je prispela na kraj nesreče, je ugotovila, da je vozil kamion po poti, po kateri že dva meseca vozijo vozila varnostnih sil OZN. Vse kaže, da gre za sabotažo, kajti komisija je našla v neposredni bližini vojaško torbico in civilni plašč. V pesku so našli tudi sveže odtise nog iz smeri demarkacijske črte.

△ Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović je s člani jugoslovanske delegacije obiskal v torko mesto Kafr el Davar, kjer si je ogledal tovarno viskoze in tekstilij. Uprava podjetja je priredila gostom kosilo, na katerem so izmenjali prirčne zdravice. Tudi na ulicah Aleksandrije, kamor je pripotovala delegacija, so priredili jugoslovanskim gostom prijateljski sprejem. Ob tej priliki je sprejel podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović vabilo sirske vlade, naj z ostalimi člani jugoslovanske delegacije uradno obišče Damask.

△ Predsednik republike Josip Broz-Tito je odlikoval z redom zasluga za narod I. razreda kolektiv trgovske ladje »Dinara« za izkazovano požrtvovalnost in visoko zavest pri izvrševanju svojih nalog. Ob tej priliki je bil odlikovan tudi poveljnik ladje Martin Kovačević z Redom zasluga za narod II. razreda. — Dinara je bila več kot tri mesece blokirana v Sueškem prekopu in se zdaj vrača v domovino.

△ Konec meseca bodo prišli na obisk v Jugoslavijo romunski zadrudniki. Pri nas se bodo mudili 10 dni. Ob tej priliki se bodo seznanili z razvojem jugoslovanskega zadrudništva in obiskali več združenih organizacij v Srbiji, na Hrvaškem in v Sloveniji.

IZDAJA CASOPISNO ZALOŽNIŠKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJSEK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 475, 397 - TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOCI RACUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-2-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESEČNA 50 DINARJEV

LJUDJE IN DOGODKI

NEUNIČLJIVA KLICA NOVEGA

»Zgodovinska izkušnja jugoslovanske partije je v tem, ker je v delavskih svetih videla takšno obliko gospodarske demokracije, ki približuje in seznanja neposredne proizvajalce s socializmom.«

Tako ugotavlja referat varšavskega komiteja Združene delavske partije Poljske. Delavski sveti so se v nekaj mesecih po »poljskem oktobru« (znamenitem VIII. plenumu ZDPP lani oktobra) razmahali po vsej Poljski in jih je danes že na stošine. Največ jih je seveda tam, kjer je industrija najmočnejša, delavstvo najštevilnejše, tradicije delavskega gibanja pa najmočnejše. To je predvsem v Varšavi, Katowicah in Lodzu. V Varšavi sami so že v 4 petinah vseh podjetij vzpostavili delavske svete. Plenum varšavskega komiteja je torej izredno važen dogodek v poljskem notranje-političnem življenju, ki kaže na bistvene smernice razvoja socialistične demokracije v novi Poljski pod vodstvom Władysława Gomułke.

Oktober je položil temelje delavskemu samoupravljanju na Poljskem, prvo obliko pa jim je dal Zakon o delavskih svetih 19. novembra lani. Toda vse to so šele začetni koraki, delavska demokracija si šele utira pot na Poljskem. Osmi plenum ZDPP

in Zakon pa sta že dala organom delavskega samoupravljanja določen smisel in mu tudi že določila prve naloge v proizvodnih podjetjih kot važnim činiteljem delavske demokracije. Kljub temu pa še niso vsem jasna pota, ki naj bi jih ubrali delavski sveti v prihodnje. Tudi mnenja o tem so si precej deljena. Medtem ko eni trdijo, da gospodarska administracija preveč zastavlja delavske svete in jih degradira na posve-tovalne organe državne uprave (ta ima še vedno v rokah planiranje, določanje cen, razdeljevanje proizvodov itd.), pa so drugi mnenja, da je treba vse spremembe v gospodarskem sistemu in s tem tudi glede pristojnosti delavskega upravljanja uresničevati postopoma in zelo oprezno, da ne bi prišlo do večjih neravnovesij in neredov.

Delavski sveti se srečujejo pri svojem delu z raznovrstnimi težavami, ki izhajajo iz nedoločenih in premalo jasno začrtanih pristojnosti svetov kakor tudi zaradi odpora državne administracije, ki bi še vedno raje vozila po starih, vpeljanih tirih. Tako na primer državni organi v nekaterih vejah še niso predpisali, kako naj bi razširili pristojnosti delavskih svetov, čeprav bi po zakonu to bili dolžni storiti. Tu ni po sredi samo nemarnost ali slučajna na-

paka. Posamezna ministrstva in generalne direkcije delajo še vedno po starem, kot da delavskih svetov sploh ni. Takih primerov je torej še dosti. Si pa seveda tudi drugi, nasprotni: napake s strani delavskih svetov samih, ki škodujejo njihovemu ugledu in razvoju. Ponekod so skušali pač izkoristiti delavske svete, da bi večji del dobičkov podjetja »pretopili« v plačni sklad in si ga razdelili med seboj. To je seveda napačno pojmovanje delavskega samoupravljanja, hkrati pa nasprotuje vsem obveznostim do družbe.

Delavski sveti tudi še v okviru stare zakonodaje niso mogli najti prave vsebine dela in se večinoma ukvarjajo z vprašanji, ki bi jih lahko mirne duše opravljale tudi sindikalne organizacije (n. pr. boj proti nedisciplini, za varčevanje, za povečanje storilnosti, za znižanje stroškov proizvodnje itd.). Zato bo treba predvsem teoretično in nato tudi praktično obdelati vprašanja nadaljnje razvojnne poti delavskih svetov, seveda v skladu s posebnostmi poljskega življenja in pogojev.

ZDPP (Poljska partija) doslej ni utegnila posvetiti več časa temu sicer važnemu vprašanju. Dogodki po »oktobru«, zlasti pa nedavne volitve, so preveč zavezle vse vodilne kadre polj-

ške partije. Toda zdaj, ko je bitka dobljena na teh frontah, se bo »ofenziva« ZDPP prav gotovo usmerila na gospodarsko področje, zlasti na razširjanje socialistične demokracije v proizvodnih odnosih. Varšavski plenum je že napovedal takšno »ofenzivo«, sekretar CK ZDPP Witold Jarosinski pa je izjavil, da bo prihodnji, deveti plenum CK ZDPP razpravljal poleg ideoloških vprašanj, predvsem o delavskih svetih.

Delavska demokracija je torej pognala globoke korenine na Poljskem, delavski razred si je tamkaj kot eno najpomembnejših pravic priboril pravico do samoupravljanja. To spoznanje, ki je izraslo iz potreb samih, iz nujnosti gospodarskega in političnega položaja, daje tudi trdnost in neomajno perspektivo prihodnjega razvoja delavske demokracije na Poljskem.

Za poljski delavski razred je cilj jasno in nedvoumno začrtan. Vprašanje je samo, po kateri poti bi ga bilo najlažje doseči. Poljske izkušnje v teh naporih bodo nedvomno pomembne, ne samo za ustvarjanje socialistične demokracije na Poljskem, pač pa bodo z novimi rešitvami in metodami obogatile izkušnje mednarodnega delavskega gibanja.

MARTIN TOMAŽIČ

kratko, vendar zanimivo

V NEDELJO VELESALOM NA KRVAVCU

V nedeljo, 31. marca bo na Krvavcu tradicionalni med-društveni velesalom, ki ga prireja Športno društvo »Triglav« iz Kranja. Člani, članice in mladinci bodo tekmovali za prehodni pokal Planinskega društva Kranj. Ta pokal pripada do sedaj SD »Triglav« iz Kranja. Start tekmovalcev bo ob 10. uri. Z dograditvijo žičnice na Krvavcu bodo smučarji dobili novo smučarsko postojanko, ki bo v kratkem času dostopna vsakomur. Zato pričakujejo tudi napredek smučarskega športa na Gorenjskem.

SMRT POD VOZOM

Dne 24. marca ob 8. uri zjutraj je odšel Jože Pavc iz Poženka v Cerklje. V družbi Franca Sumanjaka se je tisti dan s kolegom ustavil tudi pri posestniku Rudolfu Erzarju v Pšenični polci. Sumanjak je Jožeta Pavca ob odhodu odpeljal na svojem dvovprežnem vozu proti Cerkljam. Ob 21.30 uri pa so našli Jožeta Pavca mrtvega ob cesti Cerklje-Pšenična polca. Zdravnik je ugotovil, da ima zdroljen desni rebrih koš in udarec na levni strani reber. Sklepajo, da je med vožnjo padel z voza in da je šlo preko njega kolo. Pokojnik je bil oče 7 otrok. Preiskava se še nadaljuje.

OBETA SE VODIČ MESTA KRANJA

27. marca je bil v sejni dvorani OLO Kranj občni zbor Turističnega društva Kranj, ki se ga je udeležil tudi tajnik Turistične zveze Slovenije tov. Matjaž. Iz poročila predsednika je bilo razvidno, da je društvo v zadnjih letih preživelu krizo ter da ni toliko samo krivo, čeprav ni bilo posebno agilno, temveč je glavni vzrok pomanjkanje finančnih sredstev. V tem letu je ljudski odbor dodelil dotacijo 300.000 din, kar bo društvu velika pomoč pri nadaljnjem delu. Sklenili so, naj turistično društvo čimprej izda brošuro »Vodič mesta Kranja«. Društvo bo tudi pokrenilo živahno akcijo za pridobivanje tujskih sob pri privatnikih, ker jih v gostinskih obratih za prehodne goste ni dovolj na razpolago.

LOKOMOTIVA GA JE POVOZILA

Dne 27. marca ob 20.59. uri je prišlo do težje nesreče na železniški postaji v Lescah. Ko je pripeljal potniški vlak številka 918 na tretji tir, je strojevodja Tvrdi vozil stroj št. 28066 po drugem tiru s postaje Lesce proti Radovljici. Približno 100 metrov od železniške postaje Lesce je stroj povozil 20-letnega delavca Dimitrija Velikonja iz Dvorske vasi. Ponesrečenec je

hotel čez tire in stroja verjetno ni videl. Kolesa so mu odrezala obe nogi nad koleni in levo roko nad zapestjem. Ponesrečenca so takoj prepeljali v bolnišnico na Jesenice. Po zadnjih sporočitih bo ostal pri življenju. Nesrečo je zakrivil sam. -JS-

GOZDNI POŽARI

Dne 23. marca ob 12.45. uri je je nastal požar nad železniško postajo na Jesenicah. Bil je hitro pogasjen. Naslednji dan okrog 16. ure je ponovno pričelo goreti. Pri gašenju je sodelovalo številno prebivalstvo z Jesenic, prišli pa so tudi gasilci iz Mojsstrane. Pogorelo je okoli 5 ha grmičevja.

V nedeljo okrog šestih zvečer je ob železniški progi Jesenice—Gorica v soteski nad žago lokomotiva zanetila požar. Ogenj se je razširil visoko v hrib v smeri Pokljuke. Gasilski četi z Bleda in Bohinjske Bistrice sta požar lokalizirali, nista pa ga mogli pogasiti, ker so jih ovirale pečine. Z.

USPEŠNO DELO RK KAMNIK

Na nedavnem občnem zboru RK Kamnik so ugotovili, da je v lanskem letu obiskovalo zdravstvene tečaje 171 deklet. Društvo je pokazalo posebno živahno dejavnost pri izbiranju in razdeljevanju hrane. Lani je bila ustanovljena postaja prve pomoči v Motniku, zdaj pa imajo v načrtu še postaji na Selih in v Črni. Udeleženci so predlagali, naj bi v občini ustanovili izdelovalnico sadnih sokov. Z.

PRIPRAVE NA VOLITVE DS V ŽELEZNIKIH

Pred dnevi je Občinski sindikalni svet v Železnikih sklical razširjeno sejo z zastopniki vseh sindikalnih podružnic in sekretarji osnovnih organizacij ZKS iz podjetij. Na posvetovanju so razpravljali o pripravah na volitve delavskih svetov. -ak

RAVNATELJI ŠOL IN VODJE PREDVOJAŠKE VZGOJE SO SE SEŠTALI

Pred dnevi so se sestali na Jesenicah ravnatelji šol in vodje predvojaške vzgoje, da bi organizirali akcijo za vstop mladincev v JLA. Predlagali so sestanke s starši, na katerih bi jim pojasnili potrebo po sposobnem naraščanju v naši armadi. Prirejali bodo tudi strokovna predavanja po šolah in ekskurzije v bližnje garnizone. S.

Delo občinskih organov PRI UREJANJU TARIFNE POLITIKE (Nadaljevanje s 1. strani)

merov, v katerih so se sindikalne podružnice uspešno upre škodljivim težnjam pri zvišanju oziroma reviziji tarifnih postavk, ki so bile v nasprotju s prejetimi stališči višjih sindikalnih vodstev (Centralnega sveta, RS in OSS).

Občinski sindikalni sveti so na priporočilo OSS v Kranju zahtevali od vseh sindikalnih podružnic, naj pismeno poročajo o poteku in rezultatih revizije tarifnih postavk oziroma tarifnih pravilnikov. Ta poročila služijo tudi komisiji Okrajnega sindikalnega sveta pri razpravi in sklepanju o potrditvi posameznih tarifnih pravilnikov. Vztraja se celo na tem, da se da pritrditve šele, ko sindikalna podružnica tako poročilo predloži. Pri tem pa bodo morali občinski sindikalni sveti seveda aktivneje skrbeti za to, da bodo ta poročila pravočasno zbrana, da se zaradi tega ne bi zavleklo potrjevanje tarifnih pravilnikov.

Občinske organe tarifne politike čaka torej obsežno področje dela. Le s krepitvijo teh organov in pa organov delavskega upravljanja v podjetjih bo moč zagotoviti uveljavljanje take tarifne politike, ki bo uspešno in ugodno vplivala na produktivnost dela. C. B.

TEČAJ ZAVODA ZA NAPREDEK GOSPODINJSTVA

Predstavnice Zavoda za napredek gospodinjstva iz Kranja so organizirale na Dovjem celodnevni tečaj o uporabi električnega pečnjaka in električnega mešalca v gospodinjstvu. Koristnega tečaja, ki je trajal pet ur, se je udeležilo okrog 30 gospodinj z Dovjega in iz Mojsstrane. -zk

KORISTNA PREDAVANJA O MLEKU

Uprava Zadrudne mlekarnice iz Kranja je v četrtek organizirala na Visokem, v Predosljah in v Senčurju sporazumno s tamkajšnjimi kmetijskimi zadrugami poučna predavanja o mleku, o higijenskem ravnanju z njim, o odkupni ceni itd. Kmetovalci so bili s predavanjem zadovoljni, le udeležba je bila premajhna. Cr.

KUHARSKI TEČAJ KZ DOVJE-MOJSSTRANA

V gostišču Turističnega društva Dovje-Mojsstrana že dalj časa traja kuharski tečaj, ki ga je pripravila Kmetijska zadruga za svoje članice. Vendar so udeležbo na tečaju omejili tako, da se n. pr. nekmečko deklet ni moglo prigrabiti v tečaj. Zato je treba pohvaliti Društvo žena, ki je že tudi končalo s pripravami za nov kuharski tečaj, kjer ne bo nobenih podobnih omejitev. -zk

KAJ SODIMO O...

RODITELJSKIH SESTANKIH

Roditeljski sestanki so ena izmed oblik dela šole s starši. Glavni namen roditeljskih sestankov naj bi bil — z nasveti pomagati staršem pri vzgoji otrok. Vendar se ponekod razgovori na teh sestankih še vedno omejuje na opek pogovor o ocenah otrok, so še tako enostranski, da ne opravljajo svoje osnovne vzgojne vlohe. Povprašali smo, kaj sodijo o roditeljskih sestankih.

Predsednik šolskega odbora II. gimnazije v Kranju: »Prav gotovo so roditeljski sestanki zelo pozitivna oblika dela šole s starši. Pri nas smo, kadar smo sklicali roditeljske sestanke, pripravili tudi predavanja za starše o vzgoji otrok, usmerjanju v poklice, odnosih v družini itd. Starši kažejo veliko zanimanje za roditeljske sestanke. Menim pa, da bi včasih na kak sestanek prišli lahko tudi otroci, da bi se tako skupno pomenili. Seveda bi bilo to mogoče le tam, kjer so otroci že starejši.«

Ravnatelj III. gimnazije v Kranju: »Pri nas imamo dve vrsti roditeljskih sestankov. Dva sestanka letno organiziramo skupno za vse starše, kjer govorimo o vzgojnih problemih, težavah šole, o družini itd. Po prvi in tretji redovni konferenci pa

skličemo roditeljske sestanke, kjer se menimo tudi o ocenah dijakov. Reči moram, da je uspeh lep, ker sestanki niso usmerjeni izključno na pogovor o učnih uspehih. Težava pa je v tem, ker se starši zaradi prezaposlenosti, predvsem tam, kjer sta v službi oče in mati, ne posvetijo dovolj otrokovi vzgoji. Zaradi premajhnih prostorov pa staršem ne moremo ustreči, da bi vsi otroci hodili v šolo dopoldne. Udeležba na sestankih je 90 do 95%. Prav pa bi bilo, da bi na roditeljske sestanke hodilo tudi več očetov.«

Oče dijakov na I. gimnaziji v Kranju: »Roditeljski sestanki so vsekakor zelo potrebni. Vendar menim, da se na teh sestankih premalo resno obravnava celotna problematika vzgoje otrok. Vse stvari se obravnavajo preveč osebno in se v glavnem sukajo okrog učnih uspehov otrok. Dobro bi bilo tudi, da bi se vodstva šol posvetovala s starši, kateri dan bi bil za te sestanke najbolj primeren. Včasih pa bi bilo morda koristno, da bi sestankom prisostvovali tudi dijaki, seveda bi bilo možno to le v višjih razredih gimnazije in na strokovnih šolah, kjer so otroci že starejši.« LJ.

VOLIVCI V LASTNEM INTERESU SODELUJEJO PRI UREJANJU KOMUNALNIH ZADEV

Krajevni odbori v kranjski občini se dobro uveljavljajo kot družbeni organi lokalne skupnosti

V 22 krajevnih odborih v kranjski občini je 136 odbornikov, med njimi 21 odbornikov ObLO. Večina odbornikov je kmetov, ni pa med njimi niti enega mladince in le ena sama ženska.

Krajevni odbori v tej občini — ugotoviti ve, misli in podatke povzemamo iz poročila in razprave na zadnji seji ObLO — večina bolj ali manj uspešno opravljajo svoje naloge, zlasti na komunalnem področju. Vsak krajevni odbor je imel v enem letu povprečno po 8 sej; že to dokazuje njihovo resno voljo, da bi temeljito urejali krajevne zadeve.

Največ so se krajevni odbori kot organi krajevnega samoupravljanja ukvarjali s cestami, gozdnimi poti, razsvetljavo, urejanjem pokopališč, razen tega pa so posredovali mnenja in predloge za urejanje socialno-skrbatvenih zadev.

Občina je dala nekaj sredstev, volivci pa so dodali še svoje

Občinski ljudski odbor je lani dodelil krajevnim odborom za njihove komunalne potrebe v gotovini nekaj več kot 2.600.000 din (za elektrifikacijska in druga dela pa še kakih 8 milijonov). Ta sredstva seveda niso zadostala, zato so se mnogi krajevni odbori povsem pravilno usmerili v to, da so dovolj pridobili za to, da so s prostovoljnimi delom in materialom bistveno povečali skupno vrednost opravljenih komunalnih del. Na ta način je bilo lani vloženo v komunalna dela od volivcev še okrog 7.300.000 din.

Krajevni odbor Trstenik, ki je bil zlasti prizadeven, je uvedel krajevni samopriskpevek za zgraditev vodovoda. Tamkajšnji volivci so prevzeli obveznosti v denarju in materialu v vrednosti 2.700.000 din. Krajevni odbor Javornik je bil lani delaven pri elektrifikaciji vasi Čepulje, Lavtarski vrh in Planica, k čemur so volivci prispevali s prostovoljnimi delom in materialom vrednost

1.850.000 din. Krajevni odbor v Beli je pridobil volivce za ureditev ceste Sp. in Zg. Bela, tako da je bilo moč vzpostaviti avtobusno zvezo. Krajevni odbor v Predvorju je zainteresiral prebivalce za elektrifikacijo Predvorja in okolice; volivci so prispevali okrog 750.000 din. Volivci na področju krajevnega odbora Besnica pa so za elektrifikacijo prispevali v materialu, prostovoljnem delu in denarju vrednost 187.000 din.

Krajevni odbori naj bi imeli zagotovljeno minimalno materialno osnovo

Sredstva, ki jih je prispeval Občinski ljudski odbor Kranj za potrebe krajevnih odborov, so bila torej zelo rentabilno naložena; njihovo vrednost so krajevni odbori oziroma volivci izdatno povečali. Vendar sredstva lani niso bila dovolj sorazmerno razporejena, ker občinski ljudski odbor v začetku lanskega leta še ni imel zadostnega vploga v komunalne potrebe krajevnih odborov. Izkušnje bodo letos omogočile pravičnejšo razdelitev teh sredstev na posamezne krajevne odbore. Pričakovati je namreč, da bo občina tudi letos dodelila krajevnim odborom sredstva, kolikor ji bodo dopuščale možnosti. V razpravi na občinski seji smo slišali tudi predloge, naj bi bili krajevni odbori soudeleženi na dohodkih občine, kar bi jih vzpodbujalo, da bi skrbeli za redno vplačevanje predvidenih dohodkov. Zelja je, da bi krajevni odbori že v začetku leta vedeli, na kolikšna sredstva bodo čez leto lahko računali. V nekaterih drugih občinah oziroma okrajih pa obstajajo celo tehtni predlogi, naj bi uzakonili obveznost občin, da zagotovijo krajevnim odborom vsaj minimalna sredstva. Upoštevat pa je treba pri tem seveda tudi to, da sprito skoraj enake proračunske situacije kot je bila lani, občina Kranj tudi letos ne bo mogla nuditi krajevnim odborom zadostnih sredstev. Zato bo treba še nadalje zainteresirati volivce za sode-

lovanje pri urejanju krajevnih komunalnih zadev ter slediti vzgladu krajevnega odbora Trstenik, ki se je z uvedbo krajevnega samopriskpevka zelo uspešno lotil gradnje vodovoda. Ob tem naj se začne razjasnjevati tudi vprašanje, kolikšne so pri opravljanju raznih krajevnih komunalnih del, ki so v korist tamkajšnjega kraja, obveznosti tamkajšnjih volivcev na eni ter občine in širše skupnosti na drugi strani. Doselej namreč ta vprašanja ponekod še zelo nejasno pojmujejo ter skušajo tu in tam prevaliti vso obveznost samo na občino oziroma skupnost, ne da bi pri urejanju lastnih problemov kraji tudi sami sorazmerno pomagali.

Delo krajevnih odborov na drugih področjih

Krajevni odbori naj bi se bolj lotili tudi urejanja krajevnih gospodarskih zadev. Marsikje bi lahko dosti storili za izboljšanje preskrbe, trgovine, gostinstva, vnovčevanja kmetijskih pridelkov (na primer mleka), umnega izkoriščanja pašnikov, sadovnjakov ipd.

To je ena plat dejavnosti krajevnih odborov. Druga plat je opravljanje zadev s področja socialnega skrbstva, varstva družine in otrok, kulturno-prosvetnega dela ipd.

Krajevni odbori v kranjski občini so dajali v glavnem mnenja in predloge za rešitev žgočih socialnih zadev; na področju varstva družine so predlagali skrbnike ali urediteve hujših družinskih primerov. Le redki krajevni odbori pa so se ukvarjali tudi s problemi kulturno-prosvetnega in vzgojnega dela kot n. pr. krajevni odbor v Goričah, ki je s sodelovanjem Svobode priredil več predavanj za izobraževanje mladine in drugih prebivalcev. Zlasti je omeniti zelo pozitivno vlogo nekaterih krajevnih odborov, ki že nekaj časa delajo na uvedbi pošolskega izobraževanja kmečke mladine, to je na uvedbi kmetijsko-nadaljevalnih šol. Med te sodijo krajevni odbori v Dupljah, Mavčičah, Besnici, Predvorju, Zablanci in Goričah. Tudi sestavi in delu šolskih odborov so nekateri krajevni odbori že začeli posvečati pozornost. Se bolj pa bo to potrebno v bodoče, ko bo šolska reforma terjala tudi od krajevnih faktorjev dokaj pomoči.

Tesnejši stiki z družbenimi organizacijami

Stiki in sodelovanje krajevnih odborov z množičnimi organizacijami pa je v splošnem še nezadostno, kar otežkoča uresničevanje raznih akcij. Tako je v kranjski občini znan doslej le en sam primer (Predoslje), da je krajevni odbor sodeloval s komisijo Rdečega križa za male asanacije. O tem, da so uspešno sodelovali z različnimi množičnimi organizacijami, so poročali le krajevni odbori Goriče, Voklo in Naklo.

I. A.

M. Z.

LETOŠNJI IZVOZ GORENJSKE

Tekstilna industrija na prvem mestu

V gospodarstvu Gorenjske, ki se od leta do leta lepše razvija, zavzema čedalje bolj pomembno mesto izvoz najrazličnejših izdelkov. Pestre industrijske strukture naših podjetij. Tudi v letošnjem letu predvideva okrajni družbeni plan povečanje izvoza za 15,6%, da- sirsavno se je že lani, v primerjavi z letom 1955 povečal izvoz za 33,2%.

Izboljšano stanje na inozemskih tržiščih bo v znatni meri vplivalo na povečani izvoz, predvsem tekstilne in kovinske stroje.

Ce upošteva devizni tečaj 300 dinarjev za en dolar, potem bodo podjetja tekstilne industrije izvozila letos za 618.394.000 dinarjev blaga, »Zelezarna« z Jesenic kar za 531 milijonov 803 tisoč dinarjev, lesno industrijska podjetja in obrati za 474.998.000 dinarjev, elektroindustrija za 239.568.000 dinarjev, industrija usnja in obutve za 204.568.000 dinarjev, kovinska industrija za 87.402.000 dinarjev ter industrija gradbenega materiala za nekaj več kot 4 milijone deviznih dinarjev.

Na seznamih izvoznih izdelkov bodo tudi letos slej ko prej že v inozemstvu znani izdelki elektroindustrije, ki jih proizvaja »Iskra« v Kranju. Tudi kakovostna jekla Zelezarne z Jesenic bodo prišla letos v precejšnji količinah do inozemskih kupcev. Boljši časi oziroma ugodnejše tržne razmere bodo vplivale letos tudi na povečani izvoz tekstilne industrije, ki bo izvozila v pretežni meri na inozemskih tržiščih že priznane bombažne tkanine in platno. Tudi podjetje »Marmor« iz Hotavelj bo letos, kljub še organski in tehnično neurejenemu odkupu marmorja, izvozilo nekaj več tega dragocnega kamna kot lani. Od podjetij kovinske stroje bodo največ izvozile Tovarna kos in sprov iz Trziča, »Veriga« iz Lesc, »Pila« iz Trziča in »NIKO« iz Zeleznikov. Tudi za podjetja usnjarske stroje so letošnje izvozne možnosti precej večje od lanskih, zlasti ker se je odprlo vzhodnoevropsko tržišče.

Na letošnjem seznamu izvoznih izdelkov Gorenjske pa bo manjkala »postavka« celuloza in papir - izdelkov, ki so kritični tudi za naše gospodarstvo. Zato jih letos ne bomo izvažali.

To je le okvirni načrt letošnjega izvoza gorenjskih podjetij. Delovni kolektivi in silstva podjetij pa bodo morali vložiti vse sile, da bi predvideni načrt izvoza tudi izpolnili, kajti od tega v znatni meri zavisi tako izpolnitev letošnjega družbenega plana kranjskega okraja, kakor tudi uspeh celotnega gospodarstva Gorenjske.

V TRSTENIKU SI GRADIMO VODOVOD

Kot en mož so prišli za krampe in lopate

Leta 1953 smo na Trsteniku zgradili novo šolo. Kako smo z veseljem hodili gledat in občudovat tako moderno šolo. Ponosni smo bili vsi — stari, mladi, posebno pa mi pionirji in ceticbani.

Ali kako imeti lepo šolo brez vode? To je bila skrb našega odbora in sploh oblasti. Rodila se je misel o gradnji vodovoda. Začeli so se sestanki. Izvolili so vodovodni odbor. Velikokrat so se zbrali Trsteničani in okoličani na sestankih. Kako dobiti denar, kako se bo delalo? Veliko je bilo prerekanja, kako bo ta mala trsteniška okolica zmogla vodovod. Dobili so studenec, ki izvira v vzhodju Storičiča pod Kozjekom. Ali z dobro voljo in s pomočjo naše oblasti se je premagalo vse. Pozimi leta 1956 so prišli inženirji in zakoličili progo do vseh vasi. 1. marca tega leta se je začelo kopati. S strahom so ljudje gledali, kakšne smreke bo treba izkopati. Tudi štorov so se bali. Najhujši strah pa so bile skale. Že so zapeli krampi in dvignili so se lopate. Močnim kmečkim in delavskim rokam se ni uprila nobena smreka in ne najdebelejša skala. Kopal so po 1 m, 1 in pol metra, 2 metra. Tudi čez 3 metre globoko. Včasih je bilo zelo nevarno. Franc Podarkar iz Trstenika je komaj ušel iz tega globokega jarka. Lepo je iti pogledat, kako z veseljem kopljejo očetje, fantje, dekleta, otroci

in tudi pridnih mamc in manjka. Pridni prostovoljci so v 14 dneh izkopali 1000 m dolgo progo. V četrtek 7. marca je pritekla že voda iz zajemalnika v prvi rezervoar. Ljudje občudujejo, kako se more toliko narediti v tem kratkem času in položiti toliko cevi. Dobra volja je pa res najboljša. Naši starši delajo z mislijo, da bodo imeli njihovi otroci in bodoči rodovi boljše vodo kot so jo imeli oni. Saj imamo večkrat bolj podobno mlakuži, kjer se kopljejo žabe in pupki, kakor pa pitni vodi. Potok Stražnica, ki teče skozi Trstenik, Pangeršico in Tenetišče dobi poleti vso nesnago. V to vodo gonijo naspajat govedo. Pomeša se s kravjimi odpadki. Najbolj nesrečna vas glede vode so Čadovlje. Tam imajo samo vodnjake. Poleti, ko je suša ali pozimi, ko pritiska hud mrz, pa jo moramo voziti iz sosednje vasi Zabelj. Je pa tudi tako slaba, da so Zabljanji zase naredili vodnjake. Groza bi bila, ako bi v Čadovljah v suši začelo goret. Zatorej le naprej z delom. Zahvala gre vodovodnemu odboru, ki bo moral še veliko večerov predsedeti na svojih sejah. Predsedniku Občinskega ljudskega odbora tov. Hafnerju in predsedniku SZDL tov. Koširju Martnu se moramo tudi zahvaliti. V vasi pa je najbolj požrtvovalen Jože Gregorc, ki vse organizira. Cvetka Kern, 6. razred, Trstenik

V LESCAH GRADIJO NOV MOST

Na cesti Lesce-Bled so začeli pripravljati dela za nov železobetonski most. Pričakujejo, da bo še letos dograjen. Sedanji most resno ogroža varnost prometa, zaradi tega je bila cestna uprava prisiljena zahtevati, da so potniki izstopali zlasti iz večjih avtobusov in šli peš. Za težja tovorna vozila pa prevoz tudi nekaj časa ni bil dovoljen, dokier niso opravili najnujnejših popravil. -jb

Dopisujte

»Glas Gorenjske«

GLAS GORENJSKE

NOVA UREDBA O DELITVI SKUPNEGA DOHODKA GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ

V terek je Zvezna ljudska skupščina med drugim sprejela tudi odlok o spremembah in dopolnitvah letošnjega zveznega družbenega plana. V teh spremembah je zajeta tudi nova delitev skupnega dohodka gospodarskih organizacij.

V svoji obrazložitvi je predsednik odbora za gospodarstvo Zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorović dejal, da so te spremembe v sistemu delitve dohodkov sestavni del ukrepov, ki naj pospešijo stabilizacijo gospodarskega razvoja. Ta uredba bo omogočila izdatnejše uveljavljanje delavskih svetov in komun ter povečanje proizvodnosti dela.

KOLIKO TARIFNIH PRAVILNIKOV JE POTRJEJENIH

Od 204 tarifnih pravilnikov, kolikor jih bodo revidirala podjetja v kranjskem okraju, jih je bilo predloženih pristojnim organom do 22. t. m. 55%. Od teh so predložila 88% industrijska, 100% gozdarska, 33% gradbena, 33% prometna, 100% komunalna, 59% trgovska, 37% obrtna in 44% gostinska podjetja. Ti odstotki opozarjajo, da bi morale zlasti pristojne zbornice bolj pomagati manjšim podjetjem (obrnim, gostinskim, trgovskim, gradbenim itd.), ki nimajo dovolj strokovnega kadra, ki bi se znal hitreje lotiti naloge.

Od skupnega števila 304 tarifnih pravilnikov je bilo do 22. t. m. potrjenih v kranjskem okraju 37%, kar je relativno največji odstotek potrjenih pravilnikov, če ga primerjamo z odstotki potrjenih pravilnikov v drugih industrijsko razvitejših slovenskih okrajih. V LR Sloveniji je bilo do 22. t. m. potrjenih v povprečju okrajev 26,5% pravilnikov. Pristojne komisije v kranjskem okraju pa so dotlej zavrnille 17 ali 6% tarifnih pravilnikov.

PRIPRAVE NA LETOŠNJI »GORENJSKI SEJEM«

Za letošnji »Gorenjski sejem«, ki bo v Kranju od 19. do 29. julija, so priprave že v polnem teku. Uprava sejma razpolaga že tudi s prvimi prijavami. Čeprav je do otvoritve še skoraj štiri mesece, upajo, da bo odziv razstavljalcev letos še večji kot lani.

Doslej so se prijavila naslednja podjetja: podjetje »Kamnik« iz Kamnika, »Inteks«, »Standards«, »Klasje« in »Zadružna mlekarna« iz Kranja, podjetje »Alko« iz Ljubljane, »Motor« iz Skofje Loke. Svojo udeležbo je prijavilo tudi podjetje »UKO« iz Kroke, ki bo na sejmu bržkone tudi prodajalo svoje umetno kovaške izdelke. Letošnje gospodarske prireditve pa se bo udeležilo tudi podjetje »NIKO« iz Zeleznikov, ki bo po reklamnih cenah prodajalo obiskovalcem gospodinske mikserje, šestila, namizne ventilatorje in elektromotorje za gospodinjstvo in gospodarstvo.

Zvedeli smo tudi, da bo v okviru letošnjega VII. Gorenjskega sejma tudi posebna, lepo pripravljena Turistična razstava in prav tako posebna razstava Ljudske tehnike.

Kot kaže, bo tudi letošnji Gorenjski sejem mlakarna gospodarska prireditve Gorenjske. I. A.

V KRANJSKI IN SKOFJELOŠKI OBČINI 154 PRIMEROV KRŠITVE DELOVNE ZAKONODAJE

Okrajna posredovalnica za delo v Kranju je pri pregledu v podružnicah Zavoda za socialno zavarovanje v Kranju in Skofji Loki ugotovila, da precej gospodarskih organizacij v teh dveh občinah ne spoštuje načela delovne zakonodaje. V kranjski in skofješkoški občini je 154 podjetij družbenega in privatnega sektorja kršilo uredbo o oskrbnini delavcev in uslužbencev, ki začasno niso v delovnem razmerju, dalje niso pravočasno prijavljali prenehanja delovnega razmerja, prostih delovnih, oz. učnih mest itd. Od 1. januarja do 28. februarja letos je bilo 669 na novo prijavljenih delavcev in uslužbencev pri podružnici Zavoda za socialno zavarovanje Kranj in Skofja Loka. V tem času pa niso prijavili pri občnih posredovalnicah za delo 199 prostih ali izpraznjenih delavskih in uslužbenških mest, brez napotnic organov za posredovanje dela pa so zaposlili 188 oseb. V nezakonitem roku nad 8 dni pa so prijavili pri pristojni podružnici Zavoda za socialno zavarovanje 197 oseb. Od 333 objavljenih zavarovancev v času od 1. januarja do 28. februarja letos pa niso gospodarske organizacije poslane poročil o prenehanju delovnega razmerja za 268 oseb. 49 zavarovancev pa pri pristojnih podružnicah Zavoda za socialno zavarovanje niso objavili v zakonitem roku osmih dni. Lj.

GASILSKI DOM V KOMENDI

V Komendi bodo zidali nov gasilski dom. Komendski gasilci so sicer hoteli popraviti in razširiti sedanji dom, ki je v zelo slabem stanju, pa v svojih prizadevanjih niso uspeli. Dom leži namreč na ostem cestnem ovinku, ki ga bodo pri uravnavi ceste odrezali, pri tem pa bodo morali podreti zgradbo. Novi dom bo prostornejši in lepši. Člani bodo opravili mnogo prostovoljnega dela.

TOVARNA INDUSTRIJSKE OPREME LESCE BO OBNOVILA STROJNI PARK

Tovarna industrijske opreme Lesce že leto dni serijsko izdeluje svoje proizvode. Podjetje predvideva, da bo do konca leta izdelalo 80 avtomatskih regulatorjev in pripadajočih instrumentov. Doselej jih je izdelalo 51 in jih dobavilo predvsem železarnam. Zdaj je v dogovoru še z nekaterimi tovarnami, marsikatero podjetje pa za uvedbo avtomatske regulacije nima denarja, četudi je na ta način možno prihraniti 10 do 25 odstotkov premoga.

Podjetje ima težave z zastarelim strojnimi parkom, ker ne more dovolj precizno izdelovati serijskih proizvodov. Zaradi tega svoje izdelke včasih s težavo prodaja. Tovarna je že zaposlila investicijsko banko za dolgoročni kredit, ki ga bo uporabila za obnovo strojnega parka. Proizvodnja se bo potem povečala; letno bodo lahko izdelali 200 avtomatskih regulatorjev ter povečali tudi število ostalih izdelkov. S. J.

gorenjski obveščevalec

gorenjske bodice

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA
Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Od privatnikov malih oglasov ne objavljamo pred vplačilom. Cena malih oglasov je? Preklic 20 din, izgubljeni 10 din, ostalo 12 din od besede. Naročniki imajo 20 % popusta.

Prodaja cca 1 ha gozda v neposredni bližini Jesenic, v katerem imam sečno dovoljenje za gradbeni les. Naslov v upravi lista.

Prodaja sodove in gostilniški inventar. — Gostilna Beksel. Seno, otavo in lucerno prodajam. — Slanc, Predvor.

Več komadov nosilk (traverz) ter os (velno) premera 90 mm in dolgo 3 m ugodno prodajam. Poudarje oddati na upravo lista.

Prodajam 12 AZ panjev močnih in zdravih čebel. — Primskovo 216.

Prodajam za 6000 din že odoben načrt za visokoprilično 9 krat 8 m veliko stanovo hišo. Načrt se sme uporabiti tudi drugje. — Naslov v upravi lista.

Prodajam kravo s prvim telom Eržen Ciril, Sp. Besnica 41. Prodajam debelinski poravnalni stroj s krožno žago in vrtilni stroj. Boncelj Anton, mizarstvo, Duplje 140.

Prodajam stavbno parcelo na Velikem hribu pri Kranju. Naslov v upravi.

Po ugodni ceni prodajam nov zapravljivek. Naslov v upravi. Prodajam motorno kolo 98 cm v zelo dobrem stanju. Naslov v upravi lista.

Prodajam 3000 kom. zidne opeke. Mezek Anže, Stražišče 42.

Zelo ugodno prodajam zazidljivo ograjeno parcelo na lepem kraju predmestja Kranja. Voda in elektrika na parceli. Klanc št. 121.

Poceni prodajam zazidljivo desni štedilnik z bakrenim kotlom. Primskovo 19.

Prodajam skobelno mizo (ponk) ali zamenjam za deske. — Kunčič Franc, Strabinj 89 pri Naklem.

Prodajam motorno kolo »Triumph« 250 ccm. Rozman Ciril, Češnjica št. 5, p. Podnart.

Prodajam motorno kolo DKW 200 ccm. — Koselj Janko, Češnjica št. 6, p. Podnart.

Kupim krojaški šivalni stroj. Naslov v upravi lista.

Sprejem mizarškega pomočnika. Naslov v upravi lista. Mestna klavnicar Kranj sprejme v službo zdravo žensko, poročeno, srednjih let kot snažilko in kurirko. Nastop 1. aprila. — Plača po tarifnem pravilniku. — Mestna klavnicar Kranj.

Več trgovskih vajencev za svoji poslovalnici v Kranju in Trzinu sprejme Gorenjska oblačilnica Kranj — Cankarjeva 10. Interesenti naj se oglasijo osebo pri upravi podjetja.

Podpisana A. T., gospodinja iz Prtovča preključujem vse zapeljivke, ki sem jih izrekla o Tolar Mariji iz Podlonka in se zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. — Tolar Antonija.

Preključujem vse besede izrečene o Janniku Jožetu, Gosteče 12. — Bernard Marija, Gosteče. Planinsko društvo Trzin razpisuje mesto oskrbnika postojanke »Dorn pod Storžičem« za čas od 1. maja do 30. septembra 1957.

Elektrotehnično podjetje v Kranju išče finančnega knjigovodjo-knjigo, lahko začetenika in eno administrativno moč. — Ponudbe je eddati na upravo podjetja.

tembra 1957. Prošnje naj intereseenti pošljejo Planinskemu društvu Trzin do 15. aprila 1957 s kratkim življenjepisom in podatki o strokovni izobrazbi. — Prednost imajo zakoniti-upokojenci, občani občine Trzin in okraja Kranj.

Obmejno državno gostišče na Gorenjskem išče pošteno uslužbenko za strežbo gostov. Hrana in stanovanje zagotovljeno. Naslov v upravi lista.

Podpisana Pikon Štefka iz Boh. Bistrice 187, preključujem vse neresnične govorice izrečene zoper Bizjaka Vinka iz Bohinj. Bistrica 187. — Vse to obžalujem in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Prodajam železen štedilnik. — Covzar Marica, V. Rupa, nova hiša.

ZAHVALA
Vsem, ki ste spremlili našega dragega očeta, starega očeta, tasta, strica

LOVRA MARINŠKA
k zadnjemu počitku, prisrčna hvala. Težka je bila izguba, a sočustvovanje množice, ki so tiho prihajale, da se še poslednjič poslovimo od našega očeta, nam je lajšalo bol. Prekrasni govor, ki je tako ganljivo opisal pokojnikovo življenjsko pot, nas je vse pretresel. Nikdar ne bomo pozabili čustveno izpetih pesmi nekaniških fantov, hvaležni smo tolikim stanovskim tovarišem pokojnika, ki so prišli od vse povesod.

Prav posebna hvala duhovnemu spremstvu, zdravnikom primariju dr. Brandsteterju in dr. Fajdigi, zlasti pa Staretovi mami, ki je očetu nesebično stregla in mu lajšala težke ure. Tem potom se tudi iskreno zahvaljujemo za vsa pismena ali ustmenno izražena sožalja, ter poklonitev prekrasnih vencev.

Težko prizadete družine: Marinšek, Kuhar, Rekar, Masterl, Cerin, Jenko in Bohinc. Naklo, Stražišče, Kranj, St. Vid, Medvode, Duplje, Innsbruck.

24. marca 1957.

ZAHVALA
Vsem, ki ste ob težki izgubi naše drage, nepozabne mame

ANTONJE MUHOVEC
sočustvovali, jo v tako lepem številu spremlili na njeni zadnji poti in obložili njen grob s svežim cvetjem — iskrena hvala. Posebno zahvalo dolgujemo č. duhovščini iz Radovljice in z Brezji.

Zalujote družine Muhovec - Praprotnik - Pogačnik - Črnivec, 26. marca 1957.

OBJAVE

Trgovsko podjetje »Kurivo« Kranj, telefon 192 obvešča enjane potrošnike, da rasprodaja fižolovke in palice za paradižnik po znižanih cenah — komad po 7 in 5. Dalje pripravljamo potrošniškega kredita za nakup premoga. Kredit bodo dajale banke in hranilnice od 1. 3. do 30. 7. tl. delavcem in uslužbencom s posredovanjem podjetij, uradov in ustanov, ostalim potrošnikom neposredno. Te ugodnosti se lahko poslužujejo tudi potrošniki, ki stanujejo v hišah s centralnim ogrevanjem po hišnih svetih preko stanovanjske skupnosti. Poslužuje se zgoraj navedenih ugodnosti pravočasno.

Predavanja
Predavanje Mladinske univerze bo danes 29. marca ob 19. uri v I. gimnaziji. Borut Mlakar: »Od baklje do televizije«. Predavanje bo spremljal film.

AVTOPROMET — KRANJ

SPREMEMBA VOZNEGA REDA AVTOBUSNE PROGE														
Golnik — Kranj — Ljubljana														
Velja od 1. aprila 1957 dalje														
Legenda: 1 = vozi samo ob delavnikih														
2 = vozi ob nedeljah in praznikih														
1	2	1	1	2	1	2	postaja	1	2	1	2			
6.00	8.00	—	—	10.40	18.00	18.00	odh. GOLNIK prih.	—	11.40	—	12.30	13.30	20.35	20.35
6.40	8.40	9.00	10.00	11.10	18.30	18.30	odh. KRANJ prih.	8.15	11.05	11.05	11.55	12.55	20.05	20.05
7.15	7.15	9.25	10.25	11.45	19.05	19.05	odh. LJUBLJANA prih.	7.40	10.30	10.30	11.20	12.20	19.30	19.30
Potniki iz Preddvorja imajo v Kranju zvezo proti Ljubljani.														
Ob delavnikih: odh. od iz Preddvorja 6.05 ob nedeljah: odhod iz Preddvorja 6.00 10.30 18.00														
ob delavnikih prihod v Ljubljano 7.15 ob nedeljah prihod v Ljubljano 7.15 11.45 19.05														
ob delavnikih odhod iz Ljubljane 11.20 19.30 ob nedeljah odhod iz Ljubljane 19.20														
ob delavnikih prihod v Preddvor 13.00 20.35 ob nedeljah prihod v Preddvor 20.05														

KINO

KINO »STORŽIČ« KRANJ
29. marca, amer. barvni film »TUJEC V SEDLU«, ob 16., 18. in 20. uri.

30. marca, ital. film »OPROSTI MI«, ob 16., 18. in 20. uri. Tednik: Smrt Moše Pijada.

31. marca ob 9.30. uri ameriški barvni film »TUJEC V SEDLU«, ob 14. uri amer. film »VESELO UDARI PO SKRBI«, ob 16., 18. in 20. uri ital. film »OPROSTI MI« — zadnjikrat. Tednik: Smrt Moše Pijada.

KINO »TRIGLAV« PRIMSKOVO
30. marca, sovj. barvni film »VESELE ZGODBE VOJAKA BROVKINA«, ob 20. uri.

31. marca, amer. barvni film »TUJEC V SEDLU«, ob 16., 18. in 20. uri.

KINO »SVOBODA« STRAŽIŠČE
30. marca, amer. barvni film »TUJEC V SEDLU«, ob 20. uri.

31. marca, amer. film »VESELO UDARI PO SKRBI«, ob 16., 18. in 20. uri.

KINO NAKLO
31. marca, amer. barvni film »POT V HOLLYWOOD«, ob 19. uri.

KINO »RADIO« JESENICE
29. marca, amer. film »ONA IŠČE SREČO«, ob 18. in 20. uri.

30. in 31. marca, angleški film »OCKA, VRNI SE«. V soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. — Dopoldan ob 10. uri matineja mladinskega filma.

KINO »PLAVZ« JESENICE
29. marca, avstrij. film »ZDAJ SMO PA TAM«, ob 18. in 20. uri.

30. in 31. marca, amer. film »ONA IŠČE SREČO«. V soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. — dopoldan ob 10.30. uri matineja mladinskega filma.

KINO ŽIROVNICA
30. marca, avstrij. film »ZDAJ SMO PA TAM«.

31. marca, avstrij. film »PRIVATNA SEKRETARICA«.

KINO DOVJE MOJSTRANA
30. marca, avstrij. film »PRIVATNA SEKRETARICA«.

31. marca, ameriški barvni film »SIN ALI BABE«.

KINO RADOVLJICA
Od 29. do 31. marca, ameriški barvni film »IGRALEC Z MISISSIPPIJA«. — V petek in soboto ob 20. uri. — V nedeljo ob 15.30., 17.30. in 20. uri.

KINO LJUBNO
30. in 31. marca, italijanski film »NEHVALEŽNO SRCE«. V soboto ob 19.30. ter nedeljo ob 16. in 18. uri.

KINO »SORA« SKOFJA LOKA
Od 29. do 31. marca, ameriški barvni film »ČRNI LABOD«.

KINO »KRVAVEC« CERKLJE
30. in 31. marca, amer. film »V KOLORADSKIH KANJONIH«. V soboto ob 20. uri ter v nedeljo ob 16. in 20. uri.

GLEDALIŠČE

PRESEKNOVO GLEDALIŠČE KRANJ
Sobota 30. marca ob 20. uri — gostovanje na Visokem pri Kranju — Alojz Remec: »MAGDA«.

Nedelja 31. marca ob 16. uri — izven in za podeželje Armand Salacour: »NOČI JEZE«.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE
V nedeljo 21. marca ob 14.30. in 19.30. uri Karel Čapek »MATE« — Zadnjikrat. — Zveze z vlakom ugodne.

● Jedetana — kako se začeli Ločani vihati nosove, in to zavoljo dveh ali treh bodice, s katerimi sem jih miniral. Pravijo, če me še enkrat dobe v Loku, da ne bom nikoli več videl Kranja in Marjana. (Marjani bi morda s tem ustregli!)

Ampak dragi Ločani, če mislite, da vas ne bom nikdar več podrezal, se preklemsko motite! Pa še to: preden koga obdolžite, češ da je meni nesel na nos kakšno stvar, se dobro prepričajte. Smolo imate, da vedno z nedolžnimi obračunatel!

● Čeprav nerad, moram zapisati, da so delavci pri novih blokih v Skofji Loki kar dva dni prenašali barako iz enega konca na drugega. Posebno so se pa odrezali s prekrivanjem. V dveh dneh so jo dvakrat prekrili in razkrili.

● Ko sem včeraj šihal tisto fisko zemlje na našem vrtu, kjer ima Marjana peteršilj pa korenje zasajeno, sem se naslonil na lopato, da malo počijem. Pa me je koj Marjana: »Lej ga, ti, nikar se ne naslanjaj, saj si boš komolce ožulili!«

»Kaj se pa ti na ta kšest zastopiš,« sem ji zabrusil. »Če se tisti delavci pri loških blokih takole naslanjajo na lopate, pa se ne ožulijo, menda tudi meni ne bo huddega...«

● Ampak tistega, ki mi je zadnjič zvečer pljusknal skozi okno spalnice na glavo poln lavor umazane vode, pa vrag počaj! Veste — od Kambitnika sem jo mahal v mesto. Ko sem krevljal po poti za internatom, se je pa usulo, da je bilo kaj. Dva dni sem bil od jeze zelen kot kumarja, potem me je pa Marjana potolažila. Veste kako? »Sitnost sitna,« je rekla.

»Veseli bodi, da te niso s kahljo požegnali!«

● Ko sem jo ta večer ves moker priskelal v Kranj, me je nagovoril prijatelj: »Ja, fant, kod si se pa ti fajhtal?«

»V Skofji Loki.«

»Pa ti ni menda zavoljo tega, ker si bil v Loki, pognal dolg nos?«

»Nič ne de,« sem se branił. »Tako dolgega nosa pa le nimam kot Ločani, ki jih je Prešernovo gledališče pretelki teden spot potegnilo za nos. V četrtek bi namreč morali igrati v Loki »Magnos,« pa je predstava že v drugo odpadla.«

● No, ker sem Ločane za silo obdelal, se bom spravil na svtomatske tehtnice na nekaterih železniških postajah na Gorenjskem.

Tisto vago na postaji v Lescah bi prodal Odpadu, pa tudi kot hranilnik se ne bi slabo odrezala. — Tisti plehnati hudič samo denar jemlje, od sebe pa še fige ne da. Če pa vsake kvatre enkrat le kakšno karto pljune, zveš pa vse drugo, le svoje teže ne.

● Kaj pa Jesenice? Kar za nemaril sem jih.

Sv. Florijan — zaščitniku pred požari sem obljubil debelo svečo, če dopusti, da bo tista baraka, ki krasni procelje jeseniške postaje, v kratkem pogorela. Navsezadnje tista preperela podrtja res ni Jesenicam v ponos, še manj pa v okras!

● No, če sem že tako bliži jeseniške postaje, se bom pa zaletel še v tamkajšnju restavracijo. Tu namreč prodajajo zemlje po 7 dinarjev; da je pa mera polna, so pa pogosto tako trde, kot bi jim že tri ali štinkrat polne zvonilo. — Kdo bi si mislil, da se zemlje na tako kratki poti od bližnje pekarije pa

do te restavracije podraže kar za 2 dinarja.

● Zadnjič me je po dolgem času zaneslo v »Evropo« v Kranju. Tokrat sem običnil kar v restavraciji. Ko sem ob prijateljem skraljanju s prijateljem srkal zlahne kapljico (na katero sem precej dolgo čakal), sem postal pozoren na gošča, ki se je kot za stavo presedala na stolu. Čez čas je planil pokonci, zamenjal stol z drugim in sedel. Pa se je znova začelo. Presedal se je kot bi imel pod sabo vročo peč.

»Kaj hudiča menca?« sem pomislil.

Tisti hip je možakar znova šnil kvišku in ponovno zamenjal stol. Ko je sedel, se mu je utrjala tako sočna kletvica, da bi je bil še cigan vesel. Zdaj sem šele razumel, čemu to presedanje in zamenjanje stolov. — Skripanje stolov mu je očividno cefralo živce — ni vzdržal. Pograbil je plašč in klobuk ter planil skozi vrata. Pravzaprav ne vem, čemu jo je tako jedno popihal? Ali zavoljo škripajočih stolov, ali pa zaradi slabe postrežbe?

● Da ne boste rekli, da se na šport figo zastopim, bom pa še tole zapisal. — Tako kšajt športnikov kot so strelci iz Gorenje vasi nad Skofjo Loko, pa še nisem videl. V nedeljo, ko so prišli na strelsko tekmovanje v Žiri, so si vtepli v glavo, da bi najboljši od njihovih strelcev streljal za vso ekipo, ker bi tako zagotovo zmagali. Prvzaprav — duhovita ideja, za katero jim iz srca čestitam! Priporočam pa jim, da bi v bodoče hranili izdatke za potne stroške ostalih tekmovalcev.

Vas pozdravlja
Vaš Bodičar

GIBANJE PREBIVALSTVA

Gibanje prebivalstva v SKOFJI LOKI
Rodile so: Ivana Florijančič iz Stare Loke 91 rodila sina Jožeta.

Poročili so se: Alojzij Svovljšak, polj. delavec in Matilda Dolinar, polj. delavka.

Umrli so: Jože Mrak, Stari dvor 3.

V KROPI
Poročili so se: Janez Lazar, obratovodja in Tončka Kapus, uslužbenka.

V KRANJU
Rodile so: Eleonora Lojč, gospodinja — deklico; Rozalija Zmitek, negovalka — deklico; Veronika Meserko, vlagalka — dečka; Ivanka Krašj, kmečka delavka — dečka; Vida Melihen, gospodinja — deklico; Ana Lončar, gospodinja — dečka; Ana Benedičič, gospodinja — dečka; Jožica Globočnik, tovar. delavka — deklico; Marija Rudelj, gospodinja — deklico; Marija Zupan, tov. delavka — deklico; Valentina Bašelj, učiteljica — dečka; Marija Vrtinčič, čuvajka — dečka; Rozalija Meglič, gospodinja — dečka; Alojzija Antolin, gospodinja — dečka; Marija Rogelj, nameščenka — deklico.

TRZNI PREGLED

V SKOFJI LOKI
Na škofjeloškem živilskem trgu smo v sredo zabeležili naslednje cene: kisló zelje 50 din kilogram, kislá repa 20 din merica, por 7—10 din kom., merica špináče 20 din, radič in motovilec po 25 din merica, regrat 20 dinarjev merica, črna redkev 5 dinarjev kom., korenje 3—6 din kom., peteršilj 10 din zavitek, čebula 100 din kg, česen 10 din glavica, jajca 13 din kom., surovo maslo 100 din zavitek (cca 0,25 kg), smetana 150 din liter, sirček 12 din kom., jabolka 35 do 45 din kg, suhi fižol 60 din liter, čebulček 200 din liter.

V KRANJU
V ponedeljek je bilo na živilskem trgu v Kranju precej obiskovalcev. Cene se niso kdo ve kaj spremenile. Jajca so bila

po 13, 14 in 15 dinarjev komad, zato se gospodinjne niso ustavile kar pri prvi stojnici. Med solatami je prevladoval regrat, ki so ga prodajali po 20 din merico. Radiča ni bilo toliko kot običajno. Jabolka so šla dobro v prodajo po 40 dinarjev kilogram. Ostale cene: kaša 80 din liter, fižol 60 din liter, korenje 40 din kilogram, zelje 40 do 50 din kilogram, maslo 120 din četrtinka, čebula 100 din kilogram, motovilec 25 din merica, čebulček 350 din kilogram.

Tržni pregled V KAMNIKU
Zadnji tržni dan je bil v Kamniku zelo živahen. Napreda je že bila prva berivka po 200 din kg, medtem ko je bil radič po 100 din kg, motovilec in regrat pa 25 din velika merica. Čebula je bila 90 in 100 din kilogram, česen pa 10 din glavica. Jabolki je bilo malo, bila so pa po 40 din kg. Jajce je bilo dovolj po 13 din komad. Selekcija postaja iz Križa je pripravljala na trg 4 tedne stare piščance. Prodajali so jih po 120 dinarjev komad. Na trgu je tudi čedalje več izdelkov domače dejavnosti: sandale, copate, umetno cvetje, predpražniki itd.

SS S SODIŠČA

KAZEN ZA NESRAMNO GROBOST

F. L. se je 23. decembra lani zelo surovo obnašal proti I. K. v Senčurju. F. L. je I. K. pahnil, da je padla vznak, jo zgrabil za levo roko, vlekel po dvorišču, tako da je dobila lažje telesne poškodbe. Na razpravi se je zagovarjal, da je bil vinjen. Zaradi poškodb, ki jih je s svojo grobostjo prizadel 55-letni I. K., je bil obsojen na 20 dni zapora. Kazen ga bo verjetno spametovala, da bo svojo vročo kri hladil na drugačen način.

PRETEP V LESCAH

V nedeljo zvečer je prišlo v Lescah do pretepa med delavci iz Prekmurja in domačini. Med njimi je bil tudi delavec Gradbenega podjetja Bled Karel Pošičnjak, doma iz Prekmurja. Od tega večera dalje ga pogrešajo in sumajo, da je padel čez prepad v bližini mostu Lesce—Bled

v Savo. Nad prepadam so našli nekaj bonbonov, v Savi pa njegovo aktovko. Kdo je zakrivil nesrečo, še ni ugotovljeno.

NIČ NE OSTANE SKRITO

Pri železniškem transportnem podjetju na Jesenicah na železniški postaji na Jesenicah so po dolgem in napornem delu izsledili več skupin ljudi, ki so že nekaj let povzročale železniči precejšnjo materialno škodo z vamljanjem v železniške vagonne in drugimi tatvnamih. V eni teh skupin so bili Anton Trobec, Stanko Carman, Filip Lajmiš, Peter Klanšek in Jože Krajnik. Pred Kurilnice na Jesenicah je bilo lani zloženih več bakrenih plošč, ki so bile namenjene za pretopitev. Te plošče so si obdolženci večkrat ogledovali, ker so pomenele precejšnjo vrednost. Peter Klanšek je nekoč pripomnil, da se ne bi niti dosti poznalo, če bi vzel eno tako ploščo. Po nekaj dneh pa je ostale obvestil, da je eno ploščo že vzel in je skrivil v kup koksja. Po dogovoru so v večernih urah dne 17. decembra, lani, ko v okolici Kurilnice ni bilo drugih ljudi, Klanšek, Lajmiš in Trobec narožili bakreno ploščo, ki je tehtala 112,5 kg v vrednosti 50,625 dinarjev na lokomotivo, ki jo je Trobec odpeljal v Rateče, kjer ga je že čakal Krajnik. Ta je vzel ploščo in jo s samokolnico odpeljal v bližnji gozd, kjer jo je skrivil, da bi jo pozneje lahko s Carmanom razbila in prodala. To delo se jim ni posrečilo, ker so jih odkrili organi TNZ, ki so jim ploščo odvzeli in vrnilo oškodovancu. Večina obdolžencev je dejanje priznala, le Trobec je sodelovanje pri tatvnamih do glavne obravnave trdovratno zanikal.

Sodišče je obsodilo Antona Trobca na 3 mesece zapora, Staneta Carmana in Filipa Lajmiša na 1 mesec zapora, Petra Klanška na 2 meseca in Jožeta Krajnika na 1 mesec in 15 dni zapora. Ker je bilo v zadnjem času odkritih precej tatvin na železniških postajah, kjer so sodelovali največkrat prav železničarji, se nam poraja sum, da kontrola nad delom železničarjev in premoženjem na železniški postaji in Kurilnici na Jesenicah ni najboljša.

Pred deveto premiero v Prešernovem gledališču

Wiliam Inge: AVTOBUSNA POSTAJA

Vesela romanca iz življenja osamljenih ljudi

V gledališču se ta čas razvijajo žilavne razprave o krstni uprizoritvi slovenske dramske novitete, medtem pa igralci pod taktirko režiserja Mirča Kraglja, ki je pred leti postavil na naše deske Timayerjevo »Mladost pred sodiščem«, študirajo komedijo Williama Inge, ki ga naše občinstvo pozna po pri nas uprizorjeni komediji Piknik. Če smo takrat o avtorju komaj mogli zapisati, da je Američan po rodu in da je s pisanjem dramskih del začel šele po vojni, danes lahko povemo še to, da je razmeroma mlad po letih (rojen je bil leta 1913 v Cansasu-Independence), doštudiral je filozofijo in postal predavatelj oziroma profesor za praktično in teoretično dramaturgijo. Do sedaj je napisal četrto dramskih del. Na Slovenskem poznamo vsa, razen njegovega prvenca (Del od nebes). Troje njegovih del (Piknik, Vrni se mala Sheba in Avtobusna postaja) je bilo prenešenih tudi na filmska platna. Pri nas smo seveda videli le »Shebo«, gledališko realizacijo pa je to delo doživelo v pretekli sezoni v Celju.

Ingeva romanca »O osamljenih ljudeh«, ki so ji v predpretekli sezoni pripisali kritiki klavzulo najboljšega gledališkega dela in je bila nagajana z obema stalnima nagradama, obravnava življenje preprostih ljudi — tistih, ki potujejo z avtobusi (kar velja v deželi »svobodne konkurence« za do- vdeležilo, da pripada najnižjemu družabnemu sloju), je prav tako kakor Piknik v stilsko-dramaturškem pogledu delo posebne vrste. Stalni tipi iz Ameriškega epskega izročila, kakor jih pozna kowboy film, poglobljeni z moderno psihologijo, napolnjujejo okvir v restavracijo avtobusne postaje, kjer prežive noč in dožive vsak zase ne- kaj, kar v bistvu spreminja njihovo dotodanje življenje, pa naj si že bo v dobrem ali hudem. In kakor si Boeca- ciovci junaki za časa kuge v Florenci, krajsajno in zašajajo čas s pripovedo- vanjem novel, si tudi ta družina omi- slil neke vrste hišno zabavo, da bi noč hitreje minila. Kako si je tudi ne bil z njimi je dopotovala barska pevka Cherie, dekle dvomljive preteklosti in še bolj dvomljivega slovesa, toda mla- demu kowboju, ki živi sam na samot- nem ranču v Montani, je tako nepo- pisno všeč, da jo jмене, če ne bi odšla z njim! In tu je doktor filozofije, Ly- man — večni vagabund, ki se ne more nikjer ustaviti. Preveč je pameten, da bi bil lahko zadovoljen z življenjem, kakršno je samo po sebi in premalo, da bi vendarle znal zaživeti v njem. In če je tu profesor, je najno, da se sreča z mlado študentko, kakor je še vse bolj logično, da se ta zaljubi vanj! Celo odšla bi z njim, če ne bi bil prav ta doktor Lyman eden od tistih ne- srečnih ljudi (morda so tudi srečni!), ki ostanejo vse življenje pubertetni in se ne prestopajo znovali zaljubljanje v mlade šestnajstletnice, pa jih v skladu s svojo fiziološko strukturo tu- di zapuščajo, zapuščajo vse dotlej, dok- ler stvar ne zadobi priokusa po krimi- nalu in začne o tem razmišljati tudi policija. Toda prav takrat, ko filozofu

postane dokončno jasno, da bi bilo le- po enkrat za vselej združiti svojo usodo z dekletom, ki ji je ime Elma, prav tako kot to storita kowboy Bo in Cherie. Pa je tu krčmarica Grace, osa- mela ženska, ki jo je zapustil mož, ženska s svojo štorijo, s svojimi tego- bami in radostmi in razumljivo, če že govorimo o kowbojih — obligatno asi- stira zgodbi tudi šerif Bill. Kdo naj bi sicer miril neugnanega kowboya z osamljenega ranča v Montani? Stari Virgil — podoba resničnega kowboya, ne takega, kot jih poznamo iz western- filma, ne, on tega ne zmore več, nje- govo življenje se je že izpolnilo v osamljenosti na samotni preriji.

Neurje mine in avtobus spet odpe- lje. Za potniki, ki so odšli, žalostni strmita krčmarica Grace in njena mla- da pomočnica, študentka Elma...

Taka je ta trpko vesela, komedijska romanca, spominjajoča na Čehovljeve junake. Na videz lirski in epska po- vest o samotnih ljudeh, ki nam s svo- jo osamelostjo vzbujajo sočutje, s ko- miko pa smeh, ki mu zatajena solza ne pusti, da bi se lahko prostodušno spro- stil iz njihovih ust.

»Avtobusna postaja ima tisto čarob- no moč, ki z magnetno privlačnostjo razgreva tiste, ki prihajajo v gledali- šče od zunaj, kjer je mraz,« je zapisal newyorški kritik. S tem je povedal vse: zakaj reči je hotel: Človek se v življenju vedno rešuje ob sočloveku — zato je Avtobusna postaja delo polno človeške topline in presunljivega hu- manizma, ki opravičuje, da je Avto- busna postaja prišla tudi med nas.

RADO JAN

MESTNO GLEDALIŠČE NA JESENICAH JE PRED KRATKIM UPRIZORILO SEDMO PREMIERO V LETOSNJI SEZONI — ČAPKOVO DRAMO »MATI«.

NEPOZABNO SREČANJE

(Po gostovanju Prešernovega gledališča v Gorici)

V ustaljenem ritmu življenja kranjskih gledališčnikov je pre- tekli teden vrtinil nov in ne- pozaben pečat. Odpravili smo se v goste k mlademu Goriške- mu gledališču; gledališču, ki ima trenutno samo dva igral- ca, administracijo in nekaj ma-

lega honorarnih tehničnih so- delavcev, prijetno hišo (za adaptacijo so porabili osem mi- ljionov dinarjev), veliko dobre volje in številno čudovito publiko.

Kakor se človek odpravlja prvokrat v goste z rahlo zadre- go, tako smo tudi mi odhajali prvič na Goriško. Toda zadrega je bila brez potrebe. Takega občinstva kot ga ima goriški konec naše domovine, ne naj- dete zlepa. Sredi pomladi so tam spodaj ob Soči, mi pa smo gostovali kar z dvema drama- ma in po vsej ustaljeni logiki bi človek pričakoval, da bomo na- leteli na slab odziv pri občin- stvu. Bilo pa je prav nasprotno. Resnično gledališko občin- stvo se nikdar ne kapricira na to, za katero odrsko zvrst gre, vprašuje se samo — resni- coljubno kakor je, ali je delo vredno, da je prišlo na deske in vrednoti izvajanje povsem neposredno. Če je delo zanič, brez sramu žvižga, če je dru-

gače, navdušeno nagradi izva- jalca. Naši igralci so bili tri- krat zaporedoma nagajani z odobravanjem vsega občinstva. Izredno akustična dvorana nas je dokončno prepričala o tem, da je treba akustično naše dvo- rane izboljšati. Obe uprizoritvi sta na goriškem odru izpadli neprimerno boljše kot doma, kjer se mora igralec nepresta- no truditi, da malone »kriče«, ker ga sicer v dvorani ni moč razumeti, če govori povsem nor- malno. Konverzijska igra pa brez usmiljenja zahteva niansi- rano govorico!

Hvaležni goriški publiko, Go- riškemu gledališču, ki nas je ta lepi pomladanski čas, ko ob Soči pod Sabotinom že brste češnje in veter trosi mandel- novo cvetje, tako ljubeznivo sprejela, se bomo vedno spomi- njali tega obiska in se še zmeraj znova vračali v hišo slovenske gledališke besede ob Cesti IX. korpusa.

Rado Jan

„VERIGA“ - uspela predstava loških gimnazijcev

V Loki je že kar običaj, da se vsako leto predstavijo tudi gim- nazijci s kakim dramskim delom in tako so tudi letošnji osmošolci preteklo nedeljo upri- zorili Finžgarjevo Verigo. Pot, ki so si jo zastavili pred leti, je vsakokrat težka, vendar pa nad vse koristna; na tak način si sami na specifičen način uti- rajajo pot v spoznavanje drama- tike, seznanjajo se z osnovnimi zahtevami odra in pa s teža- vami, ki jih zahteva uprizoritev vsakega dela, drugače povedano, da znajo pravilneje ocenjevati delo igralca in režiserja. Po drugi strani pa s takimi nastopi pokažejo svetu, da navzlic da- našnji filmski eri še goje pra- vičen odnos do gledališča, v na- šem primeru do slovenskega gledališča.

Tudi izvedbo samo moramo vsekakor pohvaliti in zdi se mi, da je to sedaj njihova najboljša predstava. Režiji prof. Slagove bi lahko očitali edino malce preveč patetičnosti, drugače pa se je predstavi poznalo, da jo je vodila močna roka, ki je znala dobro izkoristiti skopo od- merjeni odski prostor. Pohvaliti je treba tudi igralce, naj- boljše pa je rešil svojo vlogo I. Vidmar, saj je bil njegov Dr- nolec res pravo presenečenje. Prijetna sta bila tudi oba prvo- šolca, ki sta s svojo sproščeno- stjo pripomogla k homogenosti izvedbe.

Čudno je edino to, da so Ločani, ki se tako bore za ob- stoj višje gimnazije, kar nekako prezrli delo gimnazijcev in mi- slim, da bi njihovemu trudu lahko posvetili nekoliko več po- zornosti.

Kloboves Jože

Oblik prosvetnega dela ne manjka

Da je DPD »Svoboda« Kranj eno najdelavnejših pa tudi naj- uspešnejših prosvetnih društev na Gorenjskem, ni treba pose- bej poudarjati. Da je društvo zares uspešno, pričajo zlasti številne sekcije, ki so od usta- novitve pa do danes zabeležile vrsto zavirljivih uspehov. Če že omenjamo uspehe, bi ne bilo prav, če bi prezrli vse težave, s katerimi se bori društvo. Poglavita težava, ki je značilna tudi za vsa ostala prosvetna društva, se odraža v finančnih problemih, ki so dovolj občut- ni, da zavirajo nemoteno delo, niso pa tako močni, da jim po- žrtvovalni svobodaši ne bi bili kos. Še več: uspehi so vedno večji — Da pa je temu tako, gre zaslugi predvsem smotrne- mu delu, ki se izogiba nacejom predvojnega čitalništva in oko- stnelosti, ki smo jo podedo- vali iz povojnih let.

Kulturne dobrine je moč po- sredovati tudi na enostavnije in cenene, zato pa nič manj

učinkovite načine, saj metod in oblik prosvetnega dela ne manjka.

Ena izmed oblik prosvetne dejavnosti, katero je vključilo kranjska Svoboda v svoj pro- gram, je skrb za otroke. S cil- jem, kako odtegniti čimveč otrok pogubnemu vplivu ulice so osnovali kranjski svobodaši poseben pionirski krožek, v ka- terem je zbrano precejšnje šte- vilo otrok. Število pristajšev te sekcije raste iz dneva v dan. — Delo v krožku mineva v pripo- vedovanju pravljic, reševanju ugank, petju, hkrati pa priprav- ljajo tudi otroško igrice Palčki.

Ob zaključku lahko ugotovi- mo dejstvo, da je kranjska Svo- boda našla v svojem poslanstvu novo, mnogo obetajočo obliko dela: vzgojo otrok. — Pravilno bi bilo, če bi tudi druga pro- svetna društva, ki pionirskih krožkov še nimajo, sledila vzgledu kranjske Svobode. — Uspehi ne bodo izostali!

S.

filmi, ki jih gledamo

»WEEKEND V WALDORFU«

Waldorf-Astoria je največji newyorški hotel in največji ho- tel na svetu, weekend pa je pe- čitek ob koncu tedna — toliko k naslovu, ki je bil, kot mnogi drugi, nepravilno pisan na oglašnih deskah kranjskih ki- nematografov: »Vikend v Val- dorfu«.

In o filmu: čeprav je star več kot deset let, saj je izdelan proti koncu druge svetovne voj- ne, ga človek gleda z zanimaj- njem in z veseljem. Živahna zgodba ter odlična režija in igra so poglavitne odlike te dobre komedije, njeno resnično vred- nost pa dokazuje med drugim tudi to, da ni prazna in plehka, ampak človek ujame kar tako mimogrede marsikakšno resni- co o življenju in ljudeh, ki bi utegnili biti boleča, če ne bi bila skrita med folkimi vese- limi in optimističnimi prizori. — V glavnih vlogah nastopajo Ginger Rogers, Walter Pidgeon, Lana Turner in Van Johnson, v številnih manjših in epizod- nih vlogah pa je zbran dober del hollywoodske stare garde, cela vrsta imenitnih igralcev.

Zares: imenitna komedija brez cenenosti in plehkosti. Kul- turna zabava na visokem ni- voju.

»TUJEC V SEDLU«

je zelo slaba kavbojka. Celo tisti, ki sprejmejo vsako slepa- rijo, da je le nekaj konj, pištol in kavbojskih klobukov, ne bo- do zadovoljni. mm

»VESELO UDARI PO SKRBI«

Tudi ta filmska zgodba (na- slov nerodno preveden), kjer poskrbita za razvedrilo in smeh popularna ameriška komika Stan Laurel in Oliver Hardy, je starejšega datuma, saj je mi- nilo od takrat, ko so ga posneli, polnih 25 let.

Zgodba je dovolj spretno za- snovana, pa tudi nekaterim do- mislicam, s katerimi je zgodba začinjena, ni kaj očitati. Vse- kakor pa je treba priznati, da sta se Stan in Oliver tokrat boljše odrezala kot v filmu, ki smo ga pred časom gledali v naših kinematografih. — Ska- da, da je film tako kratek, saj traja komaj 70 minut. aa

S slikarske razstave v Kranju

Slikarstvo visoke renesanse v Italiji

Na pragu umetnostnih stremljenj, ki jih pri- naša v slikarstvo 16. stoletja, stoji delo firenškega mojstra Domenica Ghirlandaja. Njegov opus je povzetek najvažnejših slikarskih pridobitev zgo- dne renesanse. Risba doseže izredno popolnost, upodobljene figure vzbujajo videz resnične plastič- nosti, perspektiva je pravilna, obrazi in telesa so vzeli po naravi. Interes za krajino in predmete v njej je velik, vendar še močno zapostavljen v od- nosu do glavnega, navadno religioznega prizora, ki ga slikar upodablja. To dvodelnost v kompoziciji in še vrsto perečih problemov rešujejo in tudi re- šijo trije glavni predstavniki umetnosti visoke renesanse: Leonardo da Vinci, Michelangelo in Raf- fael Santi.

Leonardo je izšel iz delavnice firenškega moj- stra Andrea del Verrocchia. Med njegova najzna- čilnejša dela uvrščamo Zadnjo večerjo v samostan- ski obehnici S. Maria delle Grazie v Milanu. Pisana vrsta najrazličnejših predmetov, ki jih naturalist 15. stoletja ne bi mogel pogrešati, izgine, obdrže se le za prikaz dejanja neobhodno potrebni rekviziti. Perspektivna pomagala ne služijo le iluziji poglobljanja prostora, temveč povdarjajo tudi sre- dišče dejanja. Istemu namenu služijo razvrstitve figur v obliki trikotnika, ki je značilna za vse slikarje visoke renesanse. Namen, ustvarjati od narave ne- odvisne kompozicijske like ter prikrojivati vidni svet umetnostnim težnjam dobe, je eden bistvenih karakteristik slikarstva visoke renesanse.

Michelangelo Buonarroti je učenec znanega sli- karja Domenica Ghirlandaja. Okrog leta 1500 naslika prvo kompozicijo Sveta družina (Galerija Uffizi, Firenze), v kateri se že jasno kaže smer njegovega bodočega razvoja. Predvsem opazimo zanimanje za človeka, izrazito plastičnost in psihološko poglob- ljenost figur, v kompoziciji pa vezanost na geo- metrične like, ki smo jo srečali že pri Leonardu. V letih 1508—1512 poslika Michelangelo strop Sik- stinske kapele in z njim ustvari največji in naj- pomembnejši slikarski spomenik renesanse.

Raffael je izšel iz delavnice slovečega mojstra Perugina iz Perugia in spada med utemeljitelje stila visoke renesanse. Za razumevanje Raffaelovega slikarstva je morda najbolj značilno njegovo delo Polaganje v grob (1507). V njej je združil vse si- karske pridobitve renesanse v harmonično celoto. Kompozicijo je posnel po Leonardu, gibe figur po Mantegni, anatomijo in držo teles pa po Michelan- gelu. Raffaelovo slikarstvo ne išče in ne rešuje problemov. Z nenavadno spretnostjo sprejema po- bude, jih bogati in združuje v estetsko učinkovito celoto. Med ostalimi slikarji visoke renesanse naj omenimo predvsem oba zastopnika rimske šole fra Bartolomea in Andrea del Sarta ter vrsto beneških slikarjev med katerimi so najpomembnejši Giovan- ni Bellini, Palma il Vecchio in Giorgione.

Kulturno udejstvovanje učencev industrijske šole „Iskra“

Učenci Industrijske šole »Iskra« v Kranju se ponajbolj z veliko prizadev- nostjo, tako pri delu v šoli kot pri kulturno-prosvetnem udejstvovanju. Imajo svoj pevski zbor, dramsko sek- cijo, orkester in v zadnjem času tudi ma- li orkester.

Doslej so imeli že preko 13 nasto- pov, in sicer: na Jezerskem, v Komen- di, na Bregu pri Kranju, v Škofji Lo- ki, Selcah in v Zabnici.

Povsod, kamorkoli so prišli, jih je občinstvo toplo sprejelo. Pod vodstvom vzgojitelja tov. Mršiča, ki vodi orkester in je gonilna sila izvenšolskega izo- braževanja, nastopajo učenci z zares dobro pripravljenim programom. Pev- ski zbor vodi tov. Pišler, pri dramski sekciji pa jim pomaga tov. Dežman. Preteklo soboto so na povabilo Zve- ze borcev obiskali tudi Zabnico, kjer so slavili svoj občinski praznik. Učen- ci so pripravili lep program, čigar prvi del je bil posvečen borcem za svobodo.

V načrtu imajo še nekaj nastopov, in sicer v Jablanici v Dalmaciji ter na Golniku in v Naklem. Povabljeni so tudi na mladinski festival, ki bo 26. maja v Slavonskem brodu.

S. A.

Leonardo da Vinci: Mona Lisa

Na družinskem sprehodu

RECEPTI

Lepa nedelja v marcu je vabila ljudi iz mesta v pomlad. Poča v okolici so oživila. Starši so spremljali razigrane otroke, ki so jim veseli prinašali šopke zvončkov in trobentic. Tudi varškateri mlad fant in dekleta si tisto popoldne raje izbrala sprehod namesto kinopredstave.

Dušan se je kot običajno sprehajal z ženo in šestletno hčerko Jano. Pozdravljali je znanca, ki so jih spotoma ustavljali z vsi-

ljivimi vprašanji in s površno vjudnostjo odgovarjal: »Hvala, kar gre. Človeku se na tak lep dan res prileže skupen sprehod z družino.«

Jana je ob podobnih odgovorih z dvomom pogledovala zdaj očeta zdaj mater. Ali je čutila, koliko neiskrenosti je v teh besedah? Saj oče in mati si na nedeljskih sprehodih že zdavnaj nista imela ničesar povedati. Bila sta srečen par samo ob prisotnosti drugih, ko sta zakrivala medsebojno odtujenost s krinko vjudne ljubeznivosti in pozornosti. Le komu v prid? Sebi in otroku prav gotovo ne.

Nihče od njiju si v srcu ni želel skupnega življenja. Med tednom se skoraj nista videla. Dušan je prihajal domov pozno zvečer, da se je izognil muč-

nemu molku. Če ni imel službe, je odšel v kino ali posejal v kavarni. Zena ga ni pogrešala. Ko je že pred dvema letoma predlagal ločitev, ni pristala nanjo. Ona, iz ugledne meščanske družine, da bi napravila tako sramoto? Nikdar! Saj starši nje-mu prav tako branijo. Dobro se je tudi zavedala, da je Dušan slabši in da bodo v nedeljo šli spet vsi trije na obvezen popul-danski sprehod. Na zunanjo bo to vendarle vzorna družina.

J.

„100 pletenih vzorcev“

Lepe ročne pletenine so že od nekdaj ponos žena, mimo tega pa so tudi zelo praktične, saj je mogoče stare, na več mestih sirgane jopice, puloverje itd. preplesti, pa so zopet kakor nove. Seveda je ličnost izdelka odvisna od vzorca, za katerega smo se odločili, pa tudi od ličnosti pletenja in od izdelave gumbic, nasnutka, krajnih peteljt itd. Za vse to pa je potrebno nekaj znanja.

Ce vam ga šola ni dala dovolj, bo najboljši učitelj knjižnica »100 pletenih vzorcev«, ki jo je Centralni zavod za napredek gospodinjstva pred kratkim ponatisnil. Novo izdajo je avtorica zelo izpopolnila: splošne nasvete je obogatila z navodili za izdelavo gumbic, gumbov, čopkov, pomponov itd. in dodala še 31 vzorcev ter nekaj navodil za pletenje raznih otroških oblačil.

Da se boste lažje odločile za ta ali oni vzorec oziroma, da si jih boste lažje predstavljale, so vsi vzorci prikazani tudi v sliki, kar nedvomno povečuje vrednost te knjižice. Ponazorjena je tudi izdelava res, čopkov, gumbic in tako dalje.

Zakaj konfekcija pri nas ni priljubljena?

Oblačila, izdelana v konfekciji, so oblačila prihodnosti, kajti z razvijajočo se industrializacijo se tudi pri nas vedno bolj uveljavlja industrijski način izdelovanja oblačil. Na Zapadu je ta način že splošno prevladal, medtem ko se pri nas komaj 30% ljudi le deloma oblači v konfekciji. Tudi naše bralke so naštele vrsto slabosti konfekcijskih modelov (zastareli kroji, preveč enakih modelov, encličnost, neokusne in kvalitetno slabe barve itd.).

Upajmo, da bomo na Pomlanskem sejmu mode, ki bo od 30. marca do 7. aprila v Ljubljani, imeli priložnost videti lepša in kvalitetnejša oblačila kot smo jih vajeni po naših trgovinah. Mnogi potrošniki bodo vse dneve sejma lahko ocenjevale posamezne modele. Čas bi že bil, da bi tudi v naši industrijski proizvodnji oblačil uspeli izdelovati elegantne in okusne izdelke, ki jih bodo ljudje radi kupovali. Nujno je, da brezpogojno zmagamo kvaliteta nad številom izdelkov. Potrebno je namreč, da se posamezna podjetja konfekcijske industrije specializirajo na nekaj proizvodov, ki jih bodo lahko izdelovala v več različnih serijah in

ceneje. Za delovnega človeka, ki se mu vedno mudi, je veliko prikladnejše, če stopi v trgovino, izbere obleko po meri in plača.

Deklicam bomo izbrale letos pomladansko obleko v rdeči barvi. Na sliki: jopica s športnim krilom in dve obleki za najmlajše.

Dragi cicibančki in pionirji!

Kako bomo letos praznovali rojstni dan našega maršala Tita, dne 25. maja, vem, da je že znano marsikomu. Saj ni nobena skrivnost, če vam izdam, da se o Dnevu mladosti pogovarjajo in delajo načrte na vseh pionirskih sestankih. Povsod zatrjujejo, da naj bo ta dan praznik radosti, veselja, zdravja in uspehov vse naše mladine.

Obiskal sem nekaj pionirskih odredov, pristuhnili živemu razgovoru in posnel, da se je določil naslednji program:

Pionirski odred »Grogov«, Naklo: disciplina in marljivo učenje, dvig higijene, praznovanje Dneva mladosti od 21. aprila do 1. maja, pohod po partizanskih poteh, izlet v neznan, prireditev samostojne akademije dne 28. aprila, prižiganje kresov dne 30. aprila, kulturna prireditev v Domu kulture, dne 25. maja, obisk partizanskih grobov, razni izleti v naravo, tovarne, razna tekmovanja sosednjih šolami, delovne akcije in še mnogo, mnogo zanimivega.

Pionirski odred osnovne šole in nižje gimnazije v Dupljah: ustanovili bodo starešinski svet, sadjarski, šahovski, pevski, dramski in folklorni krožek, uredili bodo šolski vrt, sadovnjak in igrišče, pripravili slavnostno akademijo za dne 25. V., dvignili učne uspehe, dvignili število paročnikov mladinskih listov itd.

Pionirski odred »Jože Jemec«, osnovna šola Zabnica: poživilo delo v krožkih, nanovo pa ustanovili še: strelski, gasilski in šahovski krožek, ustanovili pionirski starešinski svet, za občinski praznik 27. marca priredili akademijo, vsi pionirji bodo obiskali grobove padlih borec na Rovtu, priredili razna tekmovanja s sosednjimi šolami, za Dan mladosti priredili javni nastop s kvalitetnim programom, dramski krožek bo uprizoril igrice Čarobne gosli, povečali bodo število naročnikov na mlad. knjige, Cicibana in Pionirja in priredili še mnogo drugega.

Pionirski odred »Fran Finžgar«, osnovna šola v Voklem pa že pripravlja: igro Mogočni prstan, pevski krožek spored za javni nastop 25. maja, strelski in telesnovzgojni krožek pa tekmovanja z odredi na sosednjih šolah itd.

Pionirski odred.....

ODVOZLJANE ZANKE IZ PREJSNJE ŠTEVILKE

Rešitev zianke »Na motorju«

Vodoravno: um, žla, tek, otok, skri, luč, oko, mrak, lipa, ara, petica, rana.

Navpično: uš, motor, letim, ako, Klara, sol, Koper, ura, kip, raca, ata, in.

MIHA KLINAR:

Goske

Goske kliče Nini: „Bi! Bi! Bi!“
Z drobceno ročico krubek jim drobi.

Ga! Ga! Ga!
Goske pribitele, krubek so pojele.

„Gagagā, še bi ga!“
gosman
kljun iztegne.

Bojazljivka mala
plašna brž pobegne,
k očku pobiti
in za njim se skrije,
kakor da je ni.

Gagagā!
Zdaj le gagaj,
gosman, ti!
Nini
se te ne boji.

Križanka „Na kameli“

Vodoravno: 3. kratica za akuzativ; 4. domača žival (množina); 6. oblika glagola biti; 8. uloviti; 10. mali tat; 11. znak za lridij.

Navpično: 1. staro orožje; 2. okostja ljudi; 3. velika celina; 5. ima čevlje na nogah; 7. uporabljal so ga birič; 9. tračnica.

VARL JOZE

Dva pisemska nabiralnika

Na križišču prometne ulice je bil postavljen pisemski nabiralnik. S svojo prelepo rdečo barvo je ustavljal mimoideče, ki so metali v njegovo nenasično dprtino pisma, prelepe razglednice in vsakovrstne dopisnice. Vedno je bil dobrodušen in vedno se je smejal, tembolj še zaradi tega, ker je na nasprotni strani ulice bil postavljen star pisemski nabiralnik. V njega so metali pisma in dopisnice le starci in starke, ki si niso upali čez prometno ulico.

Neko nedeljo, ko so imeli ljudje dovolj časa, so se še bolj ustavljali pri lepem pisemskem nabiralniku. Metali so vanj roz-

nata, modra, sinja, rdeča in vsakovrstna pisma. Poštar je že večkrat prišel in izpraznil nje-

vrgli vsaj dopisnico vanj. Raje so šli čez cesto k njegovemu staremu sosedu. Bil jih je ve-

gov trebuh, a kaj kmalu je bil spet poln. Ponosno se je napegnjal, da bi čim več pisem šlo v njega in zamemoval starega soseda. Hahljal se mu je in mu v svoji govornici kričal čez cesto, da ni za nobeno rabo. To seveda ni bilo lepo! Napenjal se je in smejal, tako da so ljudje še bolj metali vanj prelepa pisma. Mislili so, da bodo pisma, ki jih bodo vrgli v ta veseli nabiralnik, tudi vesela. Toda metali so se.

Lepi pisemski nabiralnik se je vse preveč napegnjal. Postal je prav požrešen na pisma in zgodila se mu je nesreča. Ko so hoteli proti njemu ljudje z lepimi razglednicami v rokah, se je močno napel in — bum — počil. Vsa prelepa pisma so se vsula iz njega na tla, nagajivi veter, ki se je prav tedaj pripodil izza vogala, jih je zagrabil in dvignil visoko v zrak. Podil jih je po ulici med avtomobile in kolesarje. Kako so ljudje hitehi za njimi! Ko so se z naloženimi pismi vrnili, niso hoteli lepega nabiralnika niti pogledati, kaj šele, da bi

sel, ker so se tudi njega spomnili. V svojem trebuhu je lepo skladal pisma, da jih je šlo vanj čim več. In ko je prišel poštar, je pogladil stari nabiralnik, počenega pa snel in vrgel v avto. Dolgo časa lepega nabiralnika ni bilo nazaj. Ko se je ves zakrpan vrnil nazaj, se ljudje niso več ustavljali ob njem, ker jim je tisto nedeljo tako zagodel.

PIONIRJI, PRESODITE SAMI. CE JE PRAV....

... da tale deček riše in piše po zidovih?

Pralnico, likalnico, kopalnišče in pedikerski salon

namerava urediti Brivsko-frizersko podjetje v Kranju

Kranj bi kot industrijsko in turistično mesto nujno potreboval pralnico in večje kopalnišče, saj velik del prebivalstva nima lastnih kopalnic, niti možnosti za pranje in likanje obleke doma. Za centralno pralnico se bo morala čimprej zavzeti Zveza ženskih društev v okviru Zavoda za napredek gospodinjstva, saj je razbremenitev delovne žene njegova osnovna naloga.

Te potrebe Kranja je videl tudi delovni kolektiv Brivsko-frizerskega salona na Maistrovem trgu in delavski svet je na svojih sejah že večkrat razpravljal o njih. Sklenili so preurediti prostore na dvonadstropni poleg brivnice, v katerih so zdaj skladišča, in odpreti v njih kopalnišče, brzovalnico, likalnico in pedikerski salon. Za kopalnico predvidevajo devet prh in tri banje. Pralnica naj bi prevzemala le manjše količine perila, saj bo v Kranju prej ali slej treba zgraditi večjo osrednjo pralnico. Predračun za omenjeno adaptacijo bi znašal 5 milijonov dinarjev. Če bo uspel dobiti to, bo delovni kolektiv Brivsko-frizerskega salona že letos skušal uresničiti svoje načrte.

To njegovo zamisel kaže podpreti in zagotoviti zanjo potrebna sredstva v občinskem proračunu. Svet za obrt pri Občinskem ljudskem odboru Kranj je o njej že razpravljal in odobrava ustanovitev tovrstnega uslužnostnega podjetja, ki bi Kranju mnogo koristilo tudi v turističnem pogledu. Tujec bo imel v središču mesta na razpolago kopalnico, mimogrede mu bodo oprali in zlikali obleko, na uslugo mu bo pedikerski in brivsko-frizerski salon, vse v enem posloppju. To koristno pobudo bodo prav gotovo pozdravili številni domačini, saj zdaj nimajo v Kranju na razpolago nobene likalnice ali pralnice, kopalnišče pa samo eno.

Bilo bi prav, da bi pri pospeševanju obrti bolj upoštevali tovrstne uslužnostne obrate in ne samo proizvodno obrt.

OD BESED K DEJANJEM

V tržiški javnosti se vedno pogosteje pojavlja zahteva po ustanovitvi uslužnostnega podjetja za pomoč gospodinjstvom. Zaposlene žene bi tja rade oddajale perilo in obleko za krpanje, pomočnice pa, ki bi jih poslala ta ustanova na dom, bi jim pomagale pri gospodinjstvih delih. Prišle bi oprat in zlikat perilo, poribat tla in pospraviti stanovanje. Tudi za delavca, ki bi nasekal drva, uredil vrt in opravil druga potrebna dela, bi se družine lahko obrnile na omenjeno podjetje.

O ustanovitvi te prepotrebne ustanove se v Trzinu že dolgo govori. Treba pa bo preiti od besed k dejanjem in zagotoviti za to namene tudi nekaj sredstev. 300.000 dinarjev bi za nabavo opreme poslovnega lokala s šivalnim strojem, likalniki in pralnim strojem zadostovalo.

beležka

NELOJALNA KONKURENCA

Bil je občni zbor Okrajne gostinske zbornice Kranj na Bledu. Veliko se je govorilo o gostinstvu in turizmu.

Iz razprave smo zabeležili tudi ta drobec... Direktor zimskošportnega hotela P. je dejal: »Sorodno zimskošportno gostinsko podjetje P. je nekega gosta, ki je bil namenjen v naše podjetje na zimski oddih, informiralo, da je naš hotel popolnoma nujen, da nima vodovoda, da nima direktorja, da nima telefona in skratka, da je naš obrat v dokaj nemogočem stanju, če že ni sploh zaprt!« Medtem pa je bil hotel odprt, ima tudi direktorja, ima telefon, tekočo vodo in je imel takrat celo okoli 30 postelj nezasedenih...

Ta beležka pove, da je treba marsikaj urediti tudi med samimi gostinskimi delavci za pospeševanje gostinske in turistične dejavnosti na Gorenjskem...

KAJ JE POKLICNO SVETOVANJE?

Naše uredništvo je sklenilo, da bo od današnjega dne dalje stalno objavljalo v petkovih številkih problematiko poklicnega svetovanja, usmerjanja v poklice, rehabilitacije invalidov itd. K temu nas je vodilo predvsem to, ker je dobra izbira poklica, pravilna zaposlitev mladine, odraslih in invalidov izredno važna za strokovni dvig kadra in s tem za povečanje produktivnosti dela. Hkrati prosimo, da bi sodelovali v tej rubriki gospodarstveniki, učitelji, vzgojitelji, zdravniki, psihologi, skratka vsi, ki se ukvarjajo z vzgojo. Vsaka pripomba oziroma sestavek iz te problematike nam bo dobrodošel. Preden bomo začeli obravnavati konkretne primere o svetovanju in usmerjanju v poklice, je prav, da se v kratkem seznanimo s tem, kaj je pravzaprav poklicno svetovanje, z načeli in oblikami tega svetovanja in usmerjanja v poklice, ki so določene že v konvenciji mednarodne organizacije dela.

Namen poklicnega svetovanja je, da pomaga posamezniku pri dobri izbiri poklica. Upoštevat mora osebne lastnosti posameznika hkrati z možnostmi njegove zaposlitve ter mu tako omogočiti, da najde zadovoljstvo pri svojem delu. Služba poklicnega usmerjanja pa se mora prilagoditi potrebam

poklicev, ki je na koncu obveznega šolanja, ki prvič nastopa službo, ki se želi izučiti poklica, in defektni mladini, razen tega pa je namen poklicnega usmerjanja tudi pomagati odraslim, to je vsem tistim osebam, ki jim je potrebna pomoč pri izbiri poklica ali pri zamenjavi službe. Pri svetovanju se

Poklicna svetovalnica v Kranju sodeluje tudi pri sprejemanju kandidatov v industrijske šole. — Slika: Učilnica Industrijske šole v Kranju.

krajev. Predvsem naj svetuje in pomaga tistim, ki so te pomoči potrebni, to je mladini, ki je dokončala obvezno šolanje in se namerava vključiti v proizvodnjo ali v nadaljnji študij in tudi vsem drugim osebam, ki potrebujejo nasvete pri zaposlitvi.

Pri tem svojem delu pa mora zajeti širok krog sodelavcev. Šole naj bi bile eden glavnih sodelavcev pri poklicnem svetovanju mladini. Prav tako je potrebna koordinacija dela psihologov z gospodarskimi organizacijami, s starši, skrbniki in zdravniki. Šole naj bi že precej pred zaključkom obveznega šolanja otrok zasledovale otrokova nagnenja, seznanile naj bi učence z ozirom na njihove sposobnosti z možnostmi šolanja in zaposlitve, raznimi poklici itd., da mu tako olajšamo odločitev. Zato je treba posvetiti posebno pozornost tako imenovanemu pripravilnemu obdobju poklicnega usmerjanja, to je tistemu času šolanja, ko se otrok odloča za nadaljnjo življenjsko pot. V tem obdobju se mora otrok seznaniti z različnimi poklici. Dobra oblika dela svetovanja je, da otroci obiskujejo podjetja ter se razgovarjajo in razpravljajo z ljudmi na posameznih delovnih mestih. Tisti mladini, ki si namerava izbrati posebno šolanje, je nujno treba omogočiti razgovore s strokovnjaki. Takli razgovori morajo analizirati vse možnosti zaposlitve, hkrati pa se mora otrok seznaniti tudi z različnimi zahtevami posameznega poklica.

Važen je pri svetovanju tudi zdravniški pregled mladine. Namen zdravniškega pregleda ni samo, da se ugotovi, na katerem delovnem mestu bo mlad človek najlažje delal, temveč da nudi pomoč poklicnemu usmerjanju posameznikov tudi s tem, da usmerja posameznike tudi v primeru ozdravljenja.

Nič manj pomembna ni koordinacija poklicne svetovalnice z gospodarskimi organizacijami, ker te lahko nudijo podatke o možnosti zaposlitve v različnih gospodarskih dejavnostih, o praznih delovnih mestih, pomagajo pri sestavljanju učenih pogodb ter nadzirajo strokovno izpolnjevanje posameznikov.

Služba poklicnega usmerjanja naj bi v sodelovanju z ustanovami skrbelo in usmerjala tudi mladino, ki je defektna, ki ni duševno uravnotežena. Poklicna svetovalnica naj bi nadalje predvsem svetovala tisti mladini, ki že v šoli koleba pri izbiri

vzrak odrasli pogovarja s svetovalcem. Svetovalcu morajo biti znane prejšnje zaposlitve posameznika, imeti mora šolske dokumente, zdravstveni pregled. Na podlagi ustreznih tekstov o sposobnosti in tudi psiholoških testov, ugotoviti tehničnega znanja, telesnih sposobnosti, možnosti zaposlitve, psihološko pomaga mladini pri dločitvi za nadaljnjo službo.

Poklicno svetovanje pomaga mladini in tudi odraslim, da si izberejo pravilne poklice, da so tako na svojih delovnih mestih zadovoljni, zato uspešnejše delajo in torej tudi bolje zaslužijo. Zadovoljstvo jim pomaga do tega, da napravijo več, zato je služba poklicnega usmerjanja važna za gospodarski napredek države.

Najvažnejši smoter poklicnega svetovanja je v tem, da dosežemo povečanje produktivnosti dela, pri tem pa moramo vsklajevati možnosti posameznika, družbene potrebe in tudi potrebe poklica. Pravilno usmerjanje bo zmanjšalo tudi odstotek nezaposlenosti, fluktuacijo delovne sile, odstotek poklicnih bolezni, nesreč pri delu itd., hkrati pa bo usmerjalo ljudi tako, da se bodo prilagodili tistim poklicem, za katere so družbene potrebe največje.

Leta 1952 je bila v Kranju ustanovljena Okrajna svetovalnica za delo. Od 1. februarja 1956 pa dela pri Okrajni svetovalnici za delo v Kranju tudi poseben referat za zaposlovanje mladine in poklicno svetovanje — poklicna svetovalnica. Dne 1. oktobra 1955 so tudi po vseh občinah na Gorenjskem ustanovili posebne referate za delo. V manjših, gospodarsko manj razvitih občinah ti referati opravljajo tudi po več del, zlasti s področja zdravstva in socialne politike, ponekod pa tudi prosvete, vojne evidence in podobno (Gorenja vas, Ziri, Cerklje in Boh. Bistrica).

Okrajna in občinske svetovalnice za delo so bolj ali manj socialno skrbstvene ustanove, ker skrbijo za začasno nezaposlene osebe, izplačujejo oskrbnino in druge datavke, ki so predvidene za začasno nezaposlene. V bodoče pa bo ta služba morala opravljati važno gospodarsko nalogo s tem, da bo gospodarstvu tudi v bodoče pomagala preskrbeti potrebno delovno silo in vplivala na poklicno strokovno prekalifikacijo in vzgojo tistih delavcev, ki po svoji strokovnosti ne ustrezajo zahtevam našega gospodarstva.

obe kranjski moštvi. Zmagala je druga ekipa nad prvo z 2:0 (15:3, 15:13)!

Na I. državni gimnaziji sta se srečali gimnazijski ekipi Jesenice in Kranja. Prikazana odbojka je presegla okvir dijaških srečanj. Skoda je le, da so jo pri stanju 2:2 prekinili zaradi kino predstave. Ne verno komu na ljubo, ker je vse dijaštvo navdušeno nad lepo igro povsem pozabilo na kino predstavo.

MEDDRUŽINSKO STRELSKO TEKMOVANJE V ŽIREH

V nedeljo je bilo v Zireh veliko ekipno meddružinsko strelsko tekmovalje, ki so se ga udeležile ekipe iz Trebje, Gorenje vasi, Škofje Loke, Zirov in Idrije. Tekmovali so z različnimi puškami v stoječem položaju. — V hudi konkurenci so zmagali strelci iz Škofje Loke s 646 krogi od 750 možnih pred strelci iz Idrije (546 krogov). Med posamezniki je bil najboljši Andrej Pagon iz Škofje Loke, ki je dosegel 139 krogov od 150 možnih krogov.

GORENJSKO PRVENSTVO TABORNIKOV

V nedeljo so se zbrali v Kranju taborniki vse Gorenjske, da se pomerijo v odbojki. — Borbe so bile ostre in zmagovalci so težko zmagali, ker so bile ekipe skoraj enakovredne. Razdelili so se v dve skupini po 2 ekipe: A. skupina — posamezni rezultati: Kranj (A) : Jesenice 2:0; Jesenice : Kranjska gora 2:0; Kranjska gora : Kranj (A) 0:2.

Prve štiri in šesta skupina so tekmovala v Slatni na 250 m dolgi veleslalom progi s tremi vrati in 80 m višinske razlike; 5. in 7.-10. skupina pa na plazu, 10 min. od Ilirije. Proga zanje je bila dolga 600 m, imela je 18 vrtic in 250 m višinske razlike. Vreme je bilo vse čas tekmovalja sončno in toplo, pionirji s svojimi učitelji vred pa odlično razpoloženi.

SMUČARJI »ISKRE« SO TEKMOVALI

Preteklo nedeljo je bilo v Planici tekmovalje smučarjev tovarne »Iskra« iz Kranja. Tekmovali so skakalci in alpski vozači. Od alpskih vozačev je bil prvi olimpijec Ludvik Dornik s časom 50,6, drugi pa Lado Stritih 51,2. Pri skakalcih je zmagal Gašper Kordež (33, 38,5) 185,9 točke, drugi pa je bil Janez Kozjek (33, 32,5) 184 točk.

PRVI DEL JE KONČAN

Kegljači so v nedeljo na kranjskem kegljišču končali prvi del gorenjskega prvenstva za posameznike. Razen kranjskih kegljačev sodelujejo še Tržičani, Blejčani, Jeseničani in kegljači iz Kranjske gore. Rezultati: 1. Ambrožič 891, 2. Starc 866, 3. Turk 862 (vsi Triglavi).

ODBOJKA

Gorenjski taborniki so v nedeljo v Kranju nastopili v odbojki za naslov prvaka Gorenjske. Tekmovalo je 6 moštev. Razdeljeni so bili v dve skupini. V finalu sta se srečali

GLAS GORENJSKE

ZVEZA BORCEV BLEDE PRED NOVIMI NALOGAMI

Pred dnevi je bil na Bledu občni zbor občinske organizacije Zveze borcev. V organizaciji je vključenih 917 članov. Odbor je v preteklem letu največ napravil za otroke padlih borcev, ki jih je v blejski občini 118. Organiziral je posvetovanja s profesorji in dijakmi — partizanskimi sirotami na blejski gimnaziji, da so se pomenili o uspehih in težavah pri šolskem delu. Za slabše dijake je organiziral inštrukcije in zagotovil tudi denarna sredstva zanje. Tako je bil že v polletju uspeh teh dijakov boljši od povprečnega. Več pozornosti pa bo morala organizacija ZB posvečati dijakom, ki obiskujejo gimnazijo v Bohinjski Bistrici. Odbor si bo prizadeval, da bodo v prihodnjem šolskem letu lahko obiskovali šolo na Bledu.

Na občnem zboru so tudi razpravljali o spomeniški dejavnosti in zbiranju zgodovinskega gradiva iz NOB. V tem pogledu so že veliko napravili. Prebivalstvo blejske okolice se zelo zanima za knjige s partizansko tematiko, ki so doslej izšle na Gorenjskem. To velja predvsem za knjigo domačina Ivana Jana »Med gorenjskimi partizani«. Občni zbor je sklenil v prihodnje napraviti čimveč za organizacijsko okrepitev krajevnih odborov, za vključevanje članov ZB v organe družbenega upravljanja in njihovo izobraževanje. Novo izvoljeni občinski odbor pa naj bi pomagal krajevemu odboru na Bohinjski Beli pri pripravi za gradnjo spomenika.

ZAKAJ JE OBISK V PLANINSKIH POSTOJANKAH NEZADOSTEN

Tržič ima v bližnji okolici po karavanskem pobočju mnogo turističnih koč, med katerimi imajo posamezne tudi zmogljivost hotelov. Pred vso je so obiskovali planine številni domači in inozemski planinci, ki so v planinskih postojankah pustili mnogo denarja. Zdjaj pa je obisk pičel, predvsem zato, ker premalo propagiramo lepote naših gora. Planinska društva naj bi za to skupno s turističnim društvom poskrbela, saj je čedno opremljenih sob v planinskih postojankah več kot dovolj. Do sedaj smo vse preveč govorili o potrebi po hotelih. Vendar to velja le za obmorska in jezerska letovišča ter velika mesta, ne pa tudi za vse planinske izletniške točke.

PRIPRAVE NA PROSLAVO 1. MAJA

Na Dovem se letos sklenili kar najbolj slovesno praznovati Praznik dela. Igralska družina KUD »Jaka Rabič« bo uprizorila na prostem v Radovini pod Mežaklo »Kosomana«, potem pa bo na vrsti slavnostna akademija in zabava. Upravni odbor KUD se je začel pripravljati dovolj zgodaj, da bo svoj program lahko v redu izvedel.

MEDŠOLSKO TEKMOVANJE PIONIRJEV GORNJESAVSKE DOLINE

V četrtek, 21. marca, je bilo na izteku velike skakalnice vse živo: pionirji iz šol Hrušica, Dovje, Kranjska gora in Rateče so tekmovali v veleslalomu. 98 starejših pionirjev in pionirk je nastopilo na Plazu pri Iliriji, 89 najmlajših pa v Slatni blizu Ilirije, kjer so imeli trasirano progo.

1. Cicibani — dečki 1949—1950: 1. Arh Tomaž (Kr. g.) 22,1; 2. Joško Gazvoda (Kr. g.) 33,2.
2. Cicibani — deklice 1949—1950: 1. Marija Blenkuš (Kr. g.) 66,4; 2. Marija Zakelj (Hr.) 1,45 min.
3. Pionirji 1947—1948: 1. Slavko Smolej (Kr. gora) 26,2; 2. Jože Rostohar (Hr.) 28,3.
4. Pionirke 1947—1948: 1. Pavla Peterman (Kr. g.) 28,1; 2. Majda Mlinar (Rat.) 32,0.
5. Pionirji 1945—1946: 1. Matija Blažič (Kr. gora) 17,0; 2. Denis Mlinar (Kr. g.) 18,0.
6. Pionirke 1945—1946: 1. Marija Cuznar (Kr. gora) 34,3; 2. Borica Smolej (Kr. g.) 49,2.
7. Pionirji 1943—1944: 1.-3. Jaša Jelincič, Šefman Lado in Janez Kopavnik (vsi Kr. g.) 20,0.
8. Pionirke 1944—1943: 1. Sonja Golovkin (Kr. g.) 19,0; 2. Fanči Lukan (Kr. g.) 20,2.
9. Dečki 1941—1942: 1. Hugo Oitzl 27,3; 2. Eric Dettiček 30,5 (oba Kr. g.).
10. Deklice 1942: 1. Marija Arh 28,0; 2. Betka Ravtar 28,5 (obe Kr. g.).

ROMAN
SLIKANICA
ZANIMIVOSTI
FILM

ZADNJA STRAN

MIKI MALENEK KONIC
VIGENCI ROMAN

25

Poznal je Globočnikovega nečaka Rudija. Fant je bil pol gosposki, pol kovač. Njegova mati je bila omožena z nekim davkarjem, potem je davkar umrl in ona se je vrnila s sinom domov. Ko je umrla, je zapustila fantu svojo doto, čeden kupček denarja. Šole ga menda niso veselile; tri leta ga je imel stric v mestu, četrto ga je obdržal doma. Rudi je včasih delal v Globočnikovi pisarni, včasih pa se je vtaknil v vigenec. Kadar ga je prijelo, je vzel za kratek čas tudi kladivo v roke. Sicer mu pa ni bilo treba delati, nihče ga ni priganjal. Če bi zdaj vzel v najem veliki vigenec, bi se ga Dominik ne mogel otresti. Vsakega kupca bi mu prevzel. Kar gotovo je, da bi mu ne mogel dolgo kljubovati. Ana pa potrebuje denar in bo seveda oddala v najem. Ne more ji ubraniti, kvečjemu, če bi vse skupaj prevzel sam, na to pa za zdaj ni misliti. Nerodno je, zelo nerodno!

Odtrgal se je od nakovala in začel pometati kovačnico. Ves je bil prežet od trmaste volje, da se nikomur ne bo uklonil, tudi Rudiju ne. In delati bo začel čimprej. Kakor hitro uredi kovačnico in si kupi nekaj železa, bo poiskal delavce. Miklavža mora vzeti, sicer bi se Ani zameril. Ona dva, ki sta prej delala tu, naj si poiščeta kruha drugod. Gotovo sta se navadila postopanja, postopačev pa ne potrebuje. Izbral si bo ljudi, ki znajo zares delati.

Do večera je urejal kovačnico in ves čas ga je jezila Gašperinova zanikrnost, že kar razsipnost. Posebno ga je ujezilo, ko je v kotu našel dva zaboja sekancev. Rja jih je že načelala... Dva zaboja žebeljev, svojega denarja so vredni, pa jih puščajo takole ležati! Povedal bo Ani, naj jih proda.

Trenutek kasneje se je premislil. Čemu bi ji pravil? Če se doslej ni menila za blago v vigenecu, se ji tudi zdaj ni treba! Želje je treba samo vreči v ogenj, da jim bo plamen izliral rjo, pa bodo kakor novi in lahko jih bo prodal. Zakaj bi jih zametaval, ko so vsi pozabili nanje? Pri Gašperinu leži toliko stvari okrog, ne da bi se kdo menil zanje...

Po večerji je zavil v trg. Pod hribom, kjer so se stiskale nizke bajte, zgnetene skupaj kakor kokoši na gredi, je stala krčma pri „puklastem Blažku“. Stopil je skozi nizki vhod v zanikrno vežo, ker je menil, da bo tu najlaže izvedel za dobre delavce.

V pivnici je sedel k peči. Bilo je toplo, peč je žehnela, pravkar so se pekli, visoki, rahli hlbeci za prodajo. Prišel je mali, grbasti krčmar in pozdravil Dominika kakor tujca. Dominik je naročil četrtno vina, potem pa se je razgledal po ljudeh. Bilo je samo nekaj kovačev, med njimi zastaven delavec, ki ga je Dominik poznal, stari Voltrešč. Voltrešč je buljil v prazni kozarec in očitno premišljal, ali naj še naroči žganja ali ne, naposled pa se je odločil in kozarec pomolil gostilničarju.

„Blažek, še enkrat mi natoči zelenega!“

Krčmar mu je nalil špiritovega pelinovca. Voltreščev zglede je vzpodbudil še druge, vsi so naročali pelinovca. Voltrešč je izpil, udaril s kozarcem po mizi in kriknil:

„Še enega daj!“

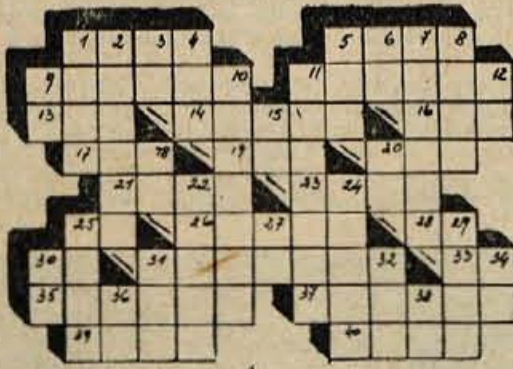
Grbavec je spet prinesel žganja in priliznjeno rekel:

„Le naročaj, Voltrešč, saj zaslužiš. Zakaj bi si ne privoščil?“

Hrust je siknil kletvico skozi zobe. „Se misliš norčevati, Blažek?“

„Zato, krščen svet,“ je zarobantil kovač, „ker ste tisti, ki sedite na denarju, vsi enaki!“

Križanka

Vodoravno: 1. kranjska tovanna; 5. naš zaliv; 9. ptica; 11. vrsta; 13. lopa; 14. reka v Angliji; 16. žig (arabsko); 17. osebni zaimek; 19. mesto v Belgiji; 20. prebivalec Evrope; 21. pribežališče; 23. vstavi TSTN; 25. del kolesa; 26. lirski pesnik; 28. dva samoglasnika; 30. sto kvadratnih metrov; 31. prijatelj alkohola; 33. oblika pomožnega glagola; 35. literarna zvrst; 37. pritok reke Kuri; 39. mik, privlačnost (množina); 40. mesto v Romuniji.

Navpično: 1. rešet; 2. južni sadež; 3. osebni zaimek; 4. moško ime; 5. denarna nakaznica; 6. stara slovanska pijača; 7. občina; 8. konec zadnjega čreva (latinsko); 9. francoski denar; 10. velesila; 11. prodajalna v taboriščih in kasarnah; 12. površinska mera; 15. predlog; 18. predlog; 20. del kopna; 22. prebivalci Balkana; 24. kraj, kjer se prevažajo čez reko (turško); 25. on orje; 27. bog sonca; 29. mrčes; 30. igralna karta; 31. gostija; 32. poglavar; 34. električna mera; 36. kazalni zaimek; 38. predlog.

Gorenjske ANEKDOTE

»Višja stopnja upravljanja«

Gostinsko podjetje »Evropa« v Kranju je poslovalo zadnje leto dni pod prisilno upravo. Novo vodstvo je uredilo poslovanje tako, da »Evropa« nima več izgube. Sedaj, ko je prisilna uprava ukinjena, je postalo aktualno, da kolektiv izvoli organe samoupravljanja.

V nekem razgovoru na občini prav o tem vprašanju pa so nekateri zastopniki kolektiva rekli:

»Veste kaj, mi bi najraje imeli še kar naprej prisilno upravo! Kaj bomo neki z delavskim svetom! Kdo bo hodil na sestanke!«

Zlobni jeziki pravijo, da je delovni kolektiv »Evrope« že »prerasel« sedanjo stopnjo samoupravljanja...

Bilo je v Sorci, ne v Selcah

Anekdota, objavljena v zadnji petkovi številki našega lista pod naslovom »Presnete tujke« velja za dogodek v Sorci, ne v Selcah.

Lesce — industrijski in turistični kraj na Gorenjskem

ZGODOVINSKI IN DRUGI PABERKI

Zgodovina in druzina - 8 -

Z GORENJSKE

Radovljica zavzema ozek rob 75 m visoke savske terase. Na zgornji ravlini stoji staro mestno jedro s hišami v dvoranski obliki, katere zunanji obod predstavlja edino utrdbo, ki je imela oporo v gradu, cerkvi in pristani. Pozneje zidane hiše so se pomaknile v savski breg, največji del mesta pa se je širil v severni smeri ob cesti v Lesce. Nekdanje propadanje mesta je prenehalo ob prerodu slovenske zavesti, ko so domačini obnovili trgovska in obrtna podjetja, ustvarili tu kulturno središče za zgornjo Gorenjsko, hkrati pa so mestu omogočili razvoj in obstoj sedeži raznih uradov. Kot mirno in stalno napredujoče letovišče se je razmahnilo zlasti po letu 1933, ko so zgradili pod Oblo gorico lepo letno kopališče.

Mesto hrani lepe zgodovinske zanimivosti. Med prve je šteti mogočno palačo grofov Thurn-Valsassina, ki stoji na trgu poleg cerkve. Nastala je iz prvotnega gradu, ki ga je sezidal proti koncu 13. stoletja ortenburški grof Friderik II. Ta stavba je zanimiva po zunanosti, vredno pa si je ogledati stopnišča in dvorišča. Iz gradu je nekdanj držal poseben hodnik na veliki graščinski vrt, ki je bil izven stare Radovljice, med pristavami in obdan z visokim zidom. Znamenita je tudi lepa gotska cerkev sv. Petra. Valvasor poroča, da je sezidala prvo cerkev ortenburška grofinja Ana, rojena Krupp, v začetku 13. stoletja, leta 1495 pa so v poznogotškem slogu zgradili novo, ki je bila pozneje večkrat prenovljena. V Predtrgu so zanimive starinske zgradbe, odkopali pa so tu mnogo rimске opeke.

V Radovljici se je rodilo precejšnje število slavnih in zgodovinsko pomembnih rojakov. Najpomembnejši med njimi je vsekakor Anton Tomaž Linhart,

prosvetljenec, zgodovinar in dramatik. Rojen je bil 18. decembra 1756 (lansko leto smo slovesno proslavili 200-letnico njegovega rojstva), umrl pa je v Ljubljani 14. julija 1795. Linhartovo knjižno delo ima od začetka do konca izrazito sodobno in odločno prosvetljensko potezo. Ostalo je vedno v smeri čiste literature, znanosti in izbranega družabnega okusa. Linhartova pesniška dela so po jeziku nemška, po snovi mednarodna. V svojem prvem delu, v tragediji Miss Jenny Love, ki se godi na Škotskem, se je oprl na Shakespearea. Po Zoisovi pobudi je v Linhartovi narodni zavesti dozorela tudi misel manifestacije za slovensko gledališče. Leta 1789 je po nemški komediji priredil Zupanovo Micko, ki so jo še istega leta igrali v ljubljanskem stanovskem gledališču in je žela velik uspeh, leta 1790 pa je napisal po francoskem izvirniku komedijo Veseli dan ali Matček se ženi. Obe igri, ki jih je Linhart mojstrsko ponašil, sta postale temelji slovenski dramatik in gledališču.

V Radovljici so bili še rojeni: Jožef Matija Prešeren (roj. okrog 1710), profesor modroslovja; Avgust Bukovec (roj. 22. 9. 1878), organizator čebelarstva in soustanovitelj Sadjarskega in vrtnarskega društva; goriški nadškof dr. Andrej Gollmayer, vnet bорец za slovenstvo; Božidar Bežek (1866—1935), jurdicni znanstvenik; Peter Kupljenik, protestantski predikant; Josipina Hočevar (1824—1911), podpornica revežev in mecenka; Josipina Hudovernik (roj. 25. 3. 1863), glasbenica; Anton Mazeč (1826—1920), filolog in Karel Franc Remb (roj. 1874), ki je kot slikar deloval v Ljubljani in Gradcu. V Predtrgu se je pa leta 1884 rodil arhitekt Ivan Vurnik, predstavnik stare umetniške družine.

SOŠA
SURTIC
ZAVO
KERLING
ROKOVNJAČ
PRIREDNI
Sole
ROBLEK
RIČE
M. B. BATISTA

97. Ko je prišel Poljak z ženo domov, je zvedel, da so vojaki in čuvaji že odšli. Bil je močno razburjen, kajti če je bilo tisto pismo od rokovnjaškega poglavarja, potem je bil ta — njegov brat.

Ob enajstih so prišli vojaki s svojimi ujetniki. Poveljnik je Poljaku natanko popisal nocojšnje dogodke in oskrbnik je velel odgnati ujetega rokovnjača v pisarno, da ga bo takoj zaslišal.

98. Ko sta bila sama, je Stefan ves trepetajoč pogledal svojega jetnika. »Ferdinand!« vzklikne zamojlo. »Da, jaz sem!« reče mirno on. Stala sta tri korake narazen, tiha in nema.

»Odeži mi roke!« reče Nande, »potem pa poslušaj, če hočeš!«
Brat je za trenutek pomisljal, nato pa je stopil k njemu in mu potegnil vez z rok. Ko se je Nande odžejal, je rekel Stefanu: »Veš, kaj mi grozi. Zato me izpusti! Nihče razen tebe ne ve, kdo sem jaz. Izpusti me, nikdar v življenju se najini poti ne bosta več srečali!«

99. Nande je slutil, kakšen boj se odigrava v bratovih prsih. Zato mu je podrobno govoril o dogodkih od obtožbe v Celju dalje. Povedal mu je tudi, da je svoje maščevanje izvršil in zdaj odhaja, če ga brat ne bo pognal pred strel. Ko ga je Nande spomnil na mater, ga je Poljak odpeljal v ječo in mu dal pod glavo je pilo.

Bratovsko čustvo je ob spominu na mater zmagalo. Podala sta si roki — mor-da poslednjič.

100. Drugo jutro navsezgodaj je vzdrnil Poljaka krik v spodnjih prostorih. Čeprav je vedel, kaj to pomeni, sta z ženo (ki ji je Stefan vse povedal) odhitela dol. Povedali so mu, da je ujetnik prepilil železno mrežo na oknu in ušel.

Poslal je vojake za njim; a želel je, da bi bilo to zaman.

Ko so se opoldne vrnil z neuspešnega lova, so vojaki povedali, da je izginila tudi Polonica, Pavlek pa umira zaradi udara poglavarjeve roke.